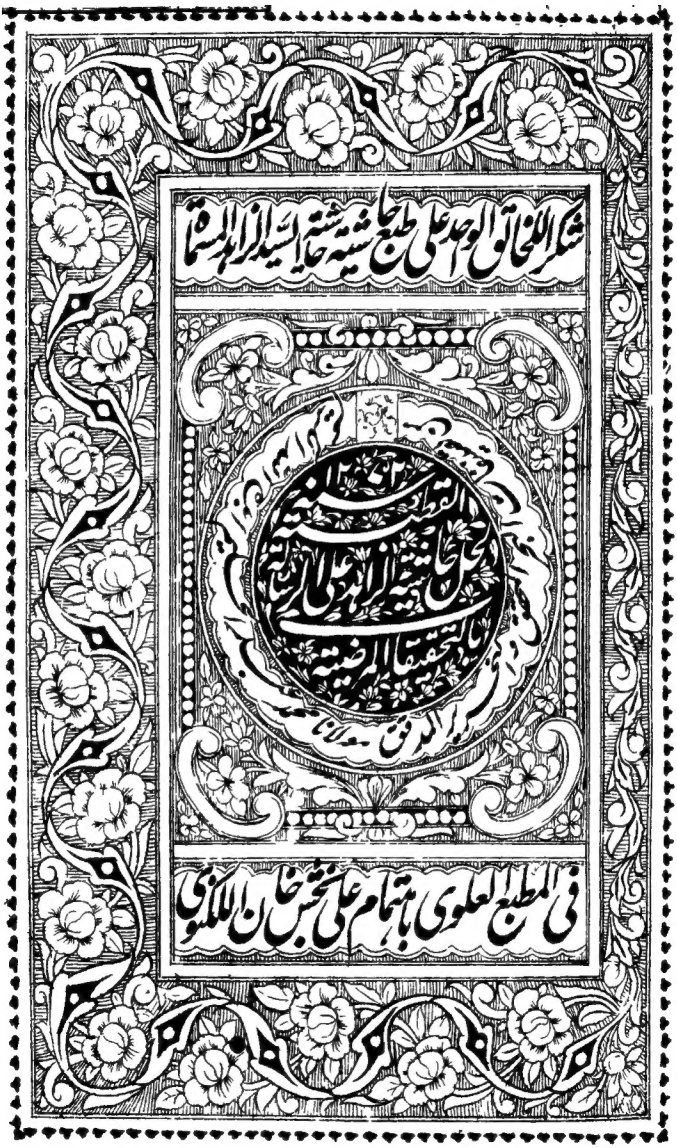
شکر اللہ تعالیٰ الوحید علی طبع حاشیۃ حاشیۃ السید الزاہد السماحی
فی المطبع العلوی باہتمام علی نجیب خان اللکنوی

بسم الله الرحمن الرحيم

من ابواب المتقين وخصائصهم اذا اورد تحقيقا منهم لا تقليدا فخرا عليهما بل يكتفون بالفاظه الدال على مهم المقصود والمجزء

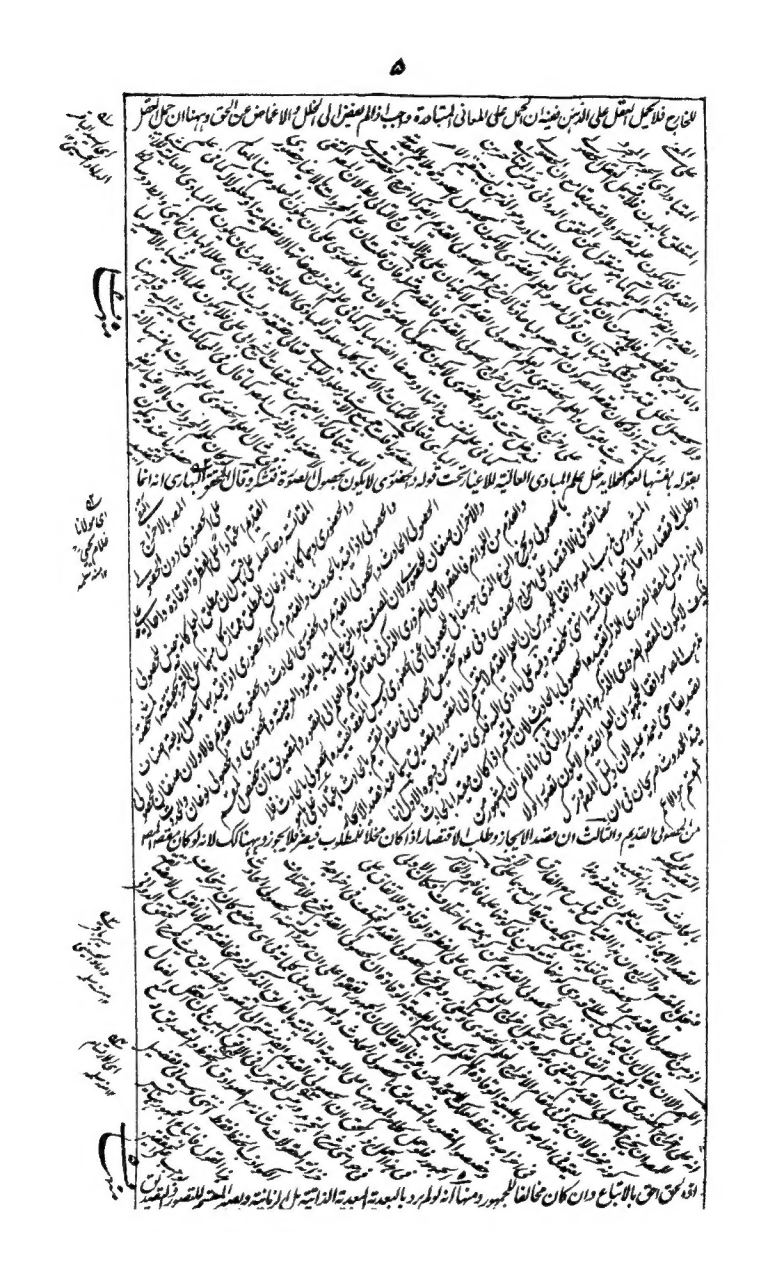

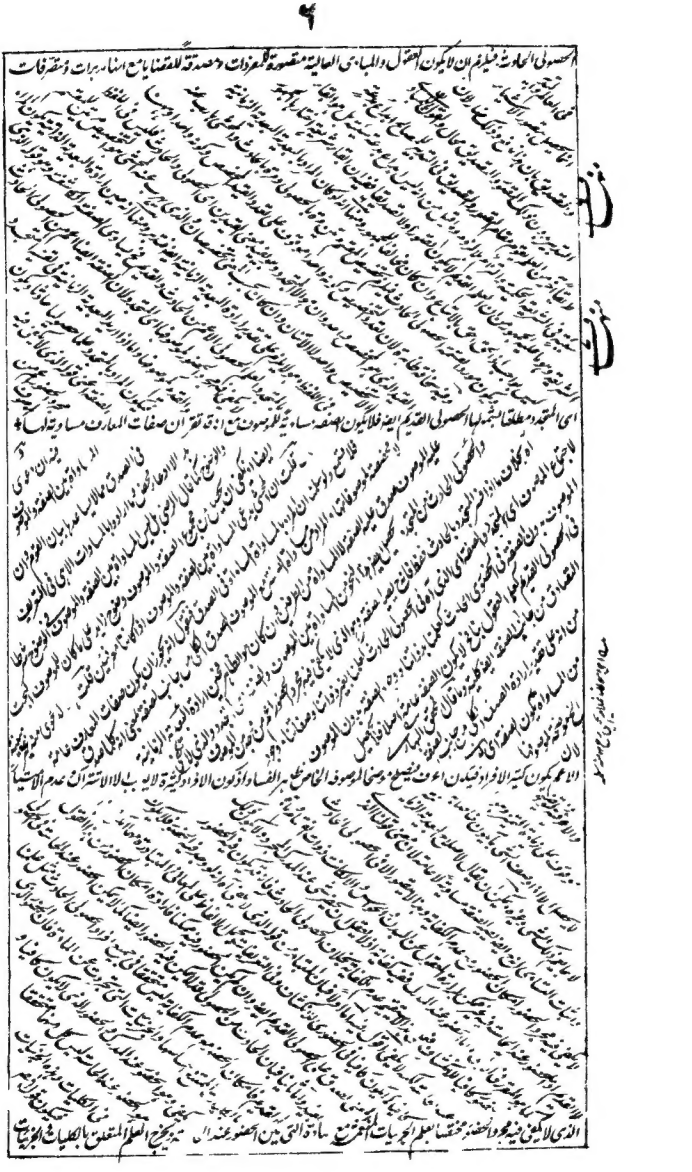

الله كورة من هذا القول فلا يكون المتمم حصول حاصل بل يكون المتمم شخص منه اى وجوده فلا يرد ان الصفة اى الذى لا يكون اوله الا بغيره

اى الوجود

الحادث بمعنى الحاصل بعد العدم

الحادث بمعنى الحاصل بعد العدم

اى بعد العدم

اى بعد العدم

اى

سواء حصل بهذا الوضع من غير نسبة او من مجموع الصفة والنسبة فان اريد المعنى الثاني هنا

فقوله على الاول اي على ان يكون المراد بالتصور الحاصل الصورة الحاصلة

اقول قوله اي على ان يكون المراد بالتصور الحاصل الصورة الحاصلة اي على ان يكون المراد بالتصور الحاصل الصورة الحاصلة من الشيء

فقوله على الاول اي على ان يكون المراد بالتصور الحاصل الصورة الحاصلة اي على ان يكون المراد بالتصور الحاصل الصورة الحاصلة من الشيء

كلام المصنف حاشية على الحاشية الجلالية على المتن الاول يعني انه اراد بالمصول الحدوث وجعل علة تخصيص المتكلم بالمصولي الحادث الاقتصار

الى المتصف

والمتصف

المصول الذي

على المتن

المصول الذي

وكون المصول

المصول الذي

وكلام

والمتن

المصول الذي

المصول الذي

المصول الذي

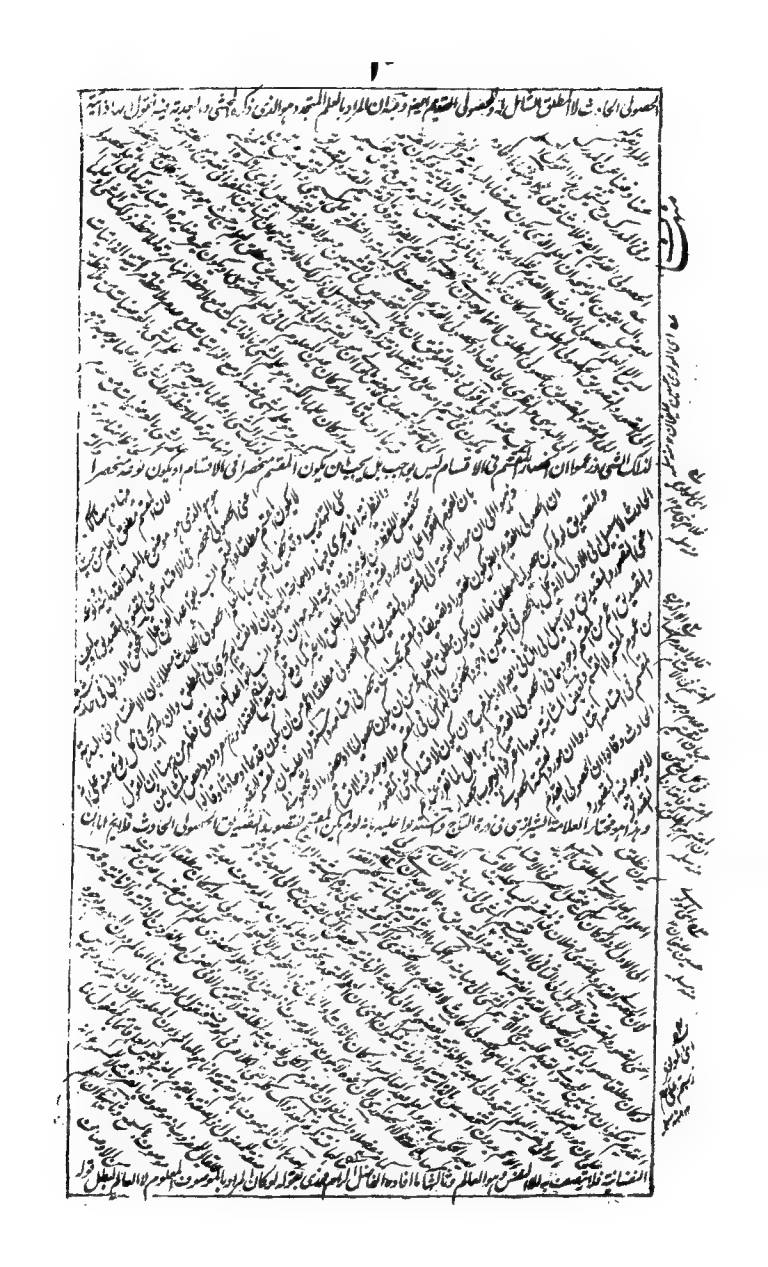

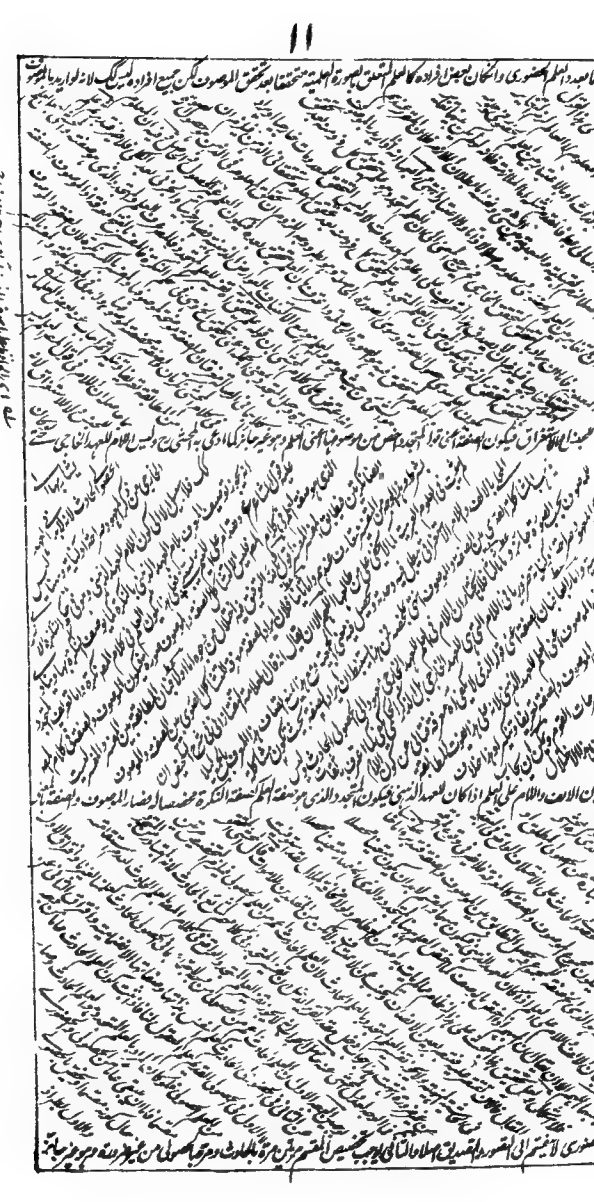

فاعرض لبعض المحققين من المتجددين ومناه التحقيق الحادث وما نظره في معنى مجازي وهو حمل من المعنى الحقيقي الى المجازي من غير قرينة لا يجوز

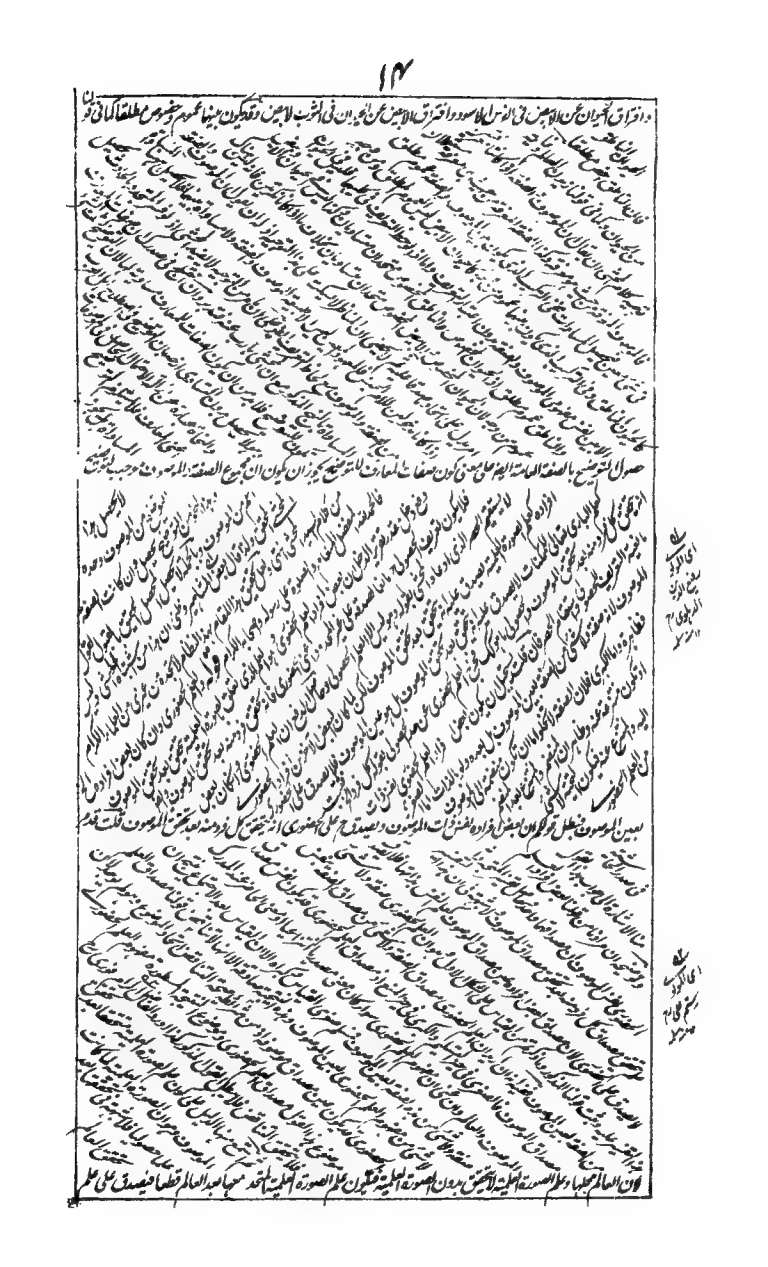

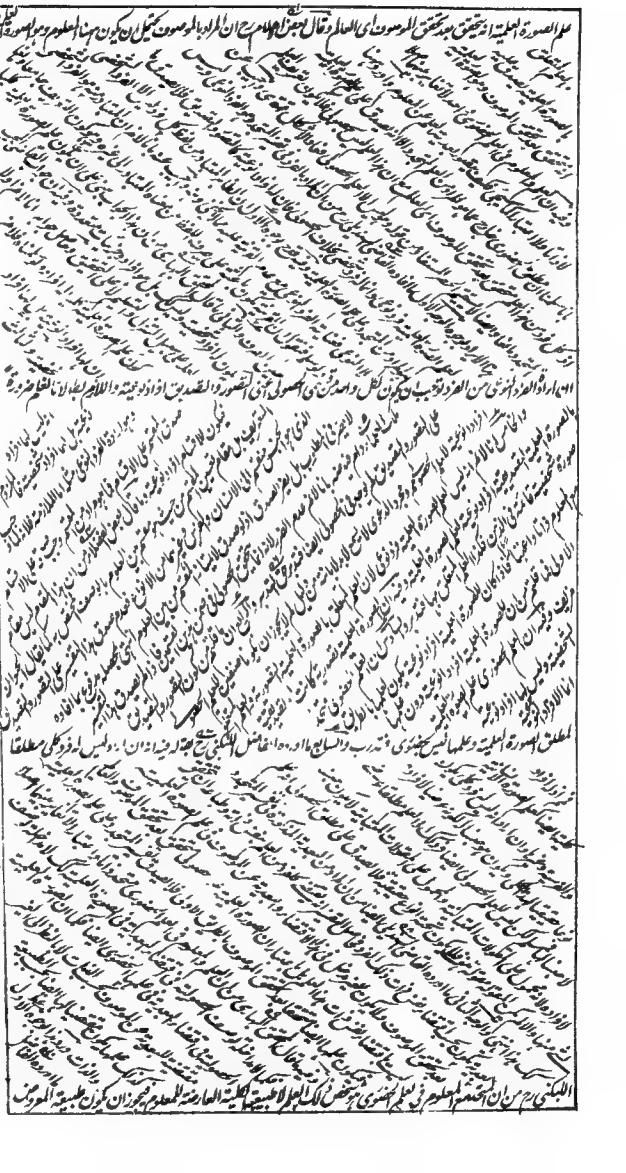

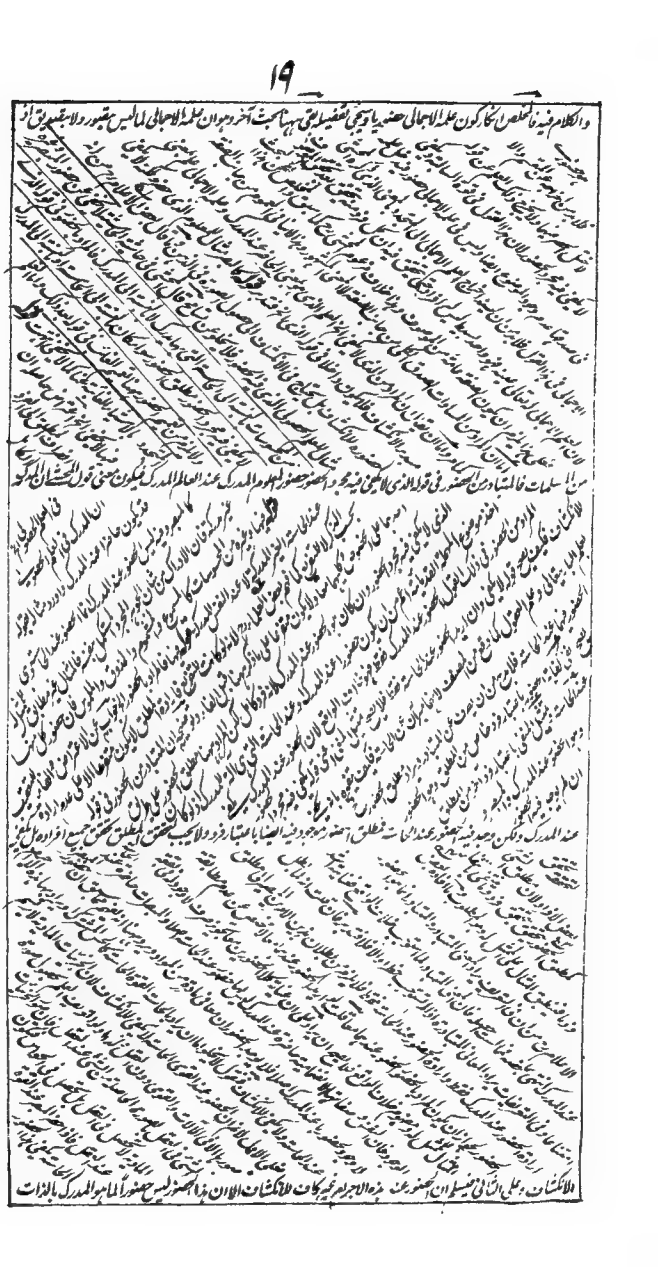

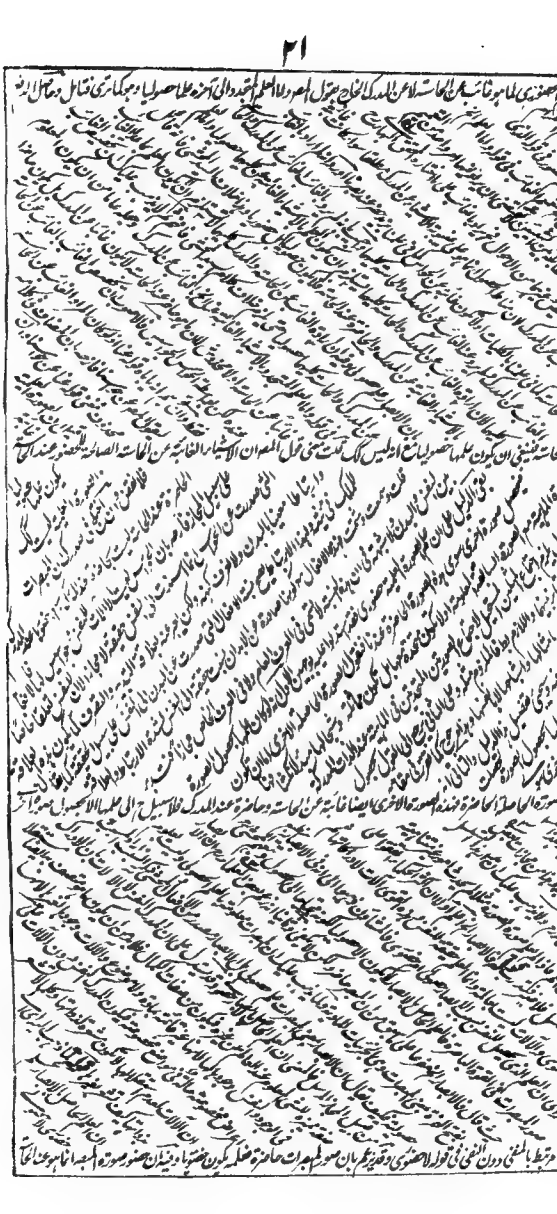

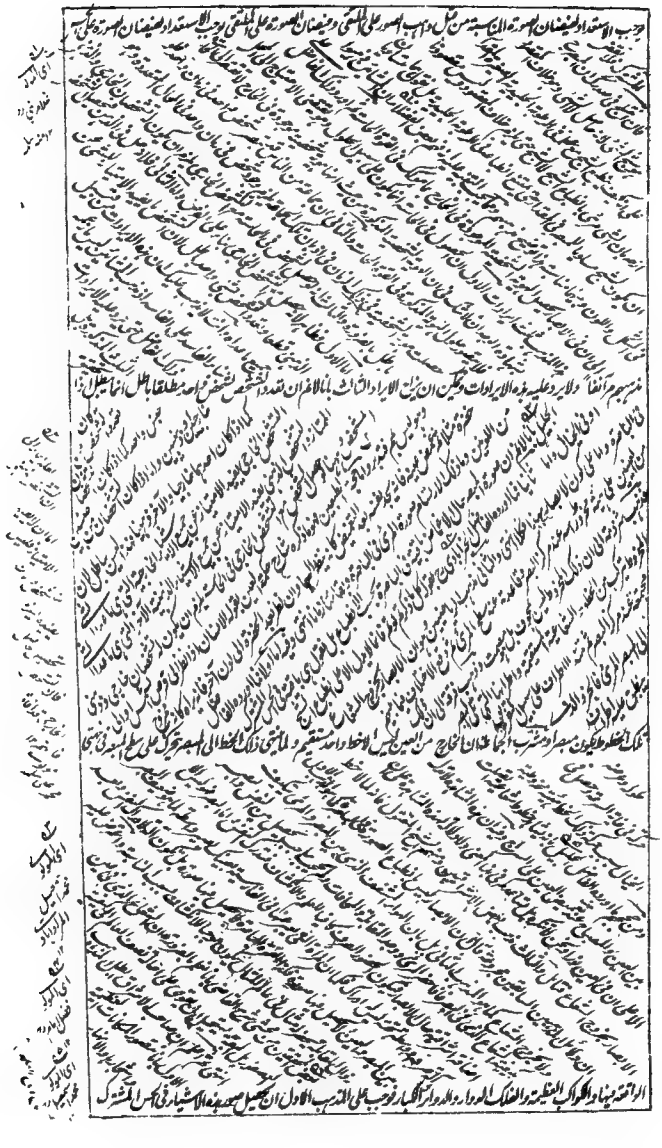

المرصد الاول

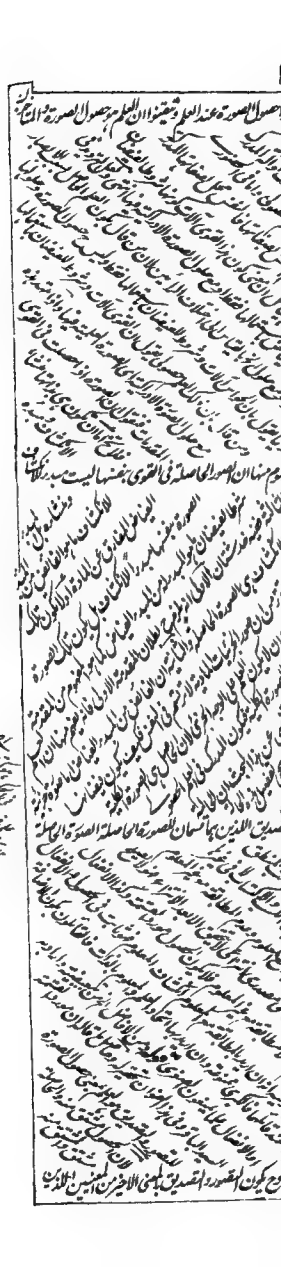

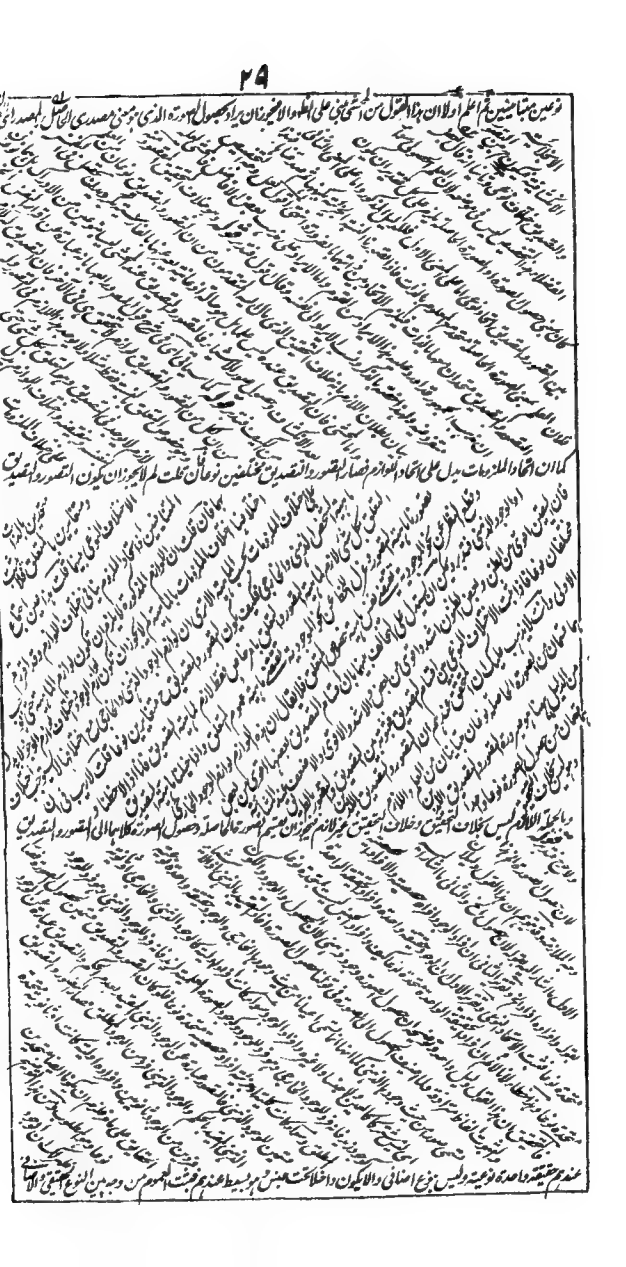

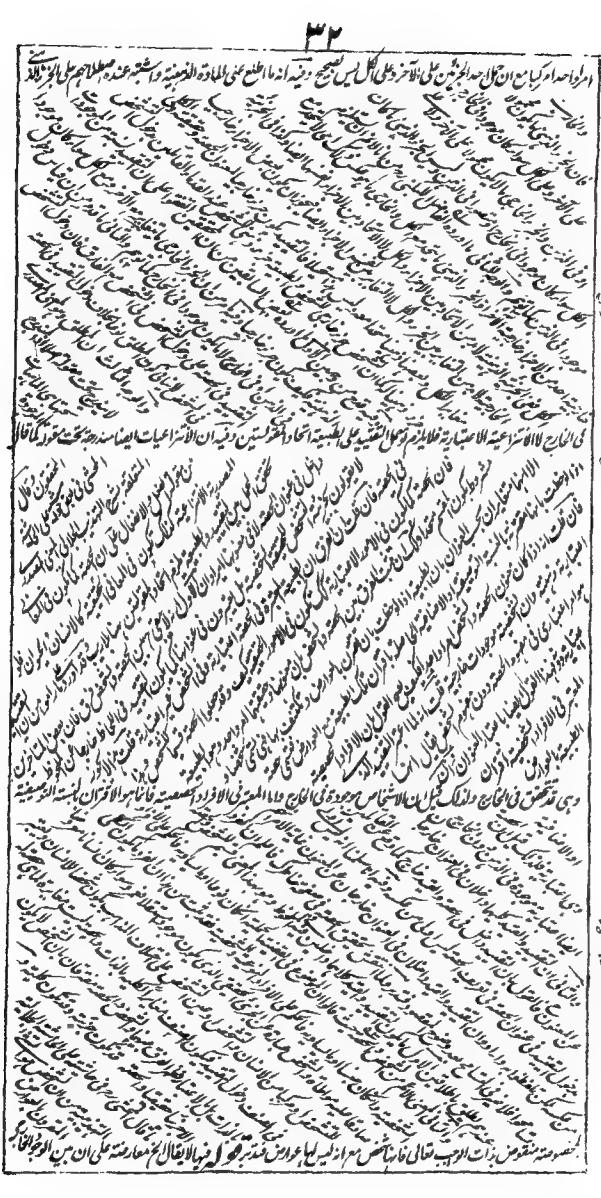

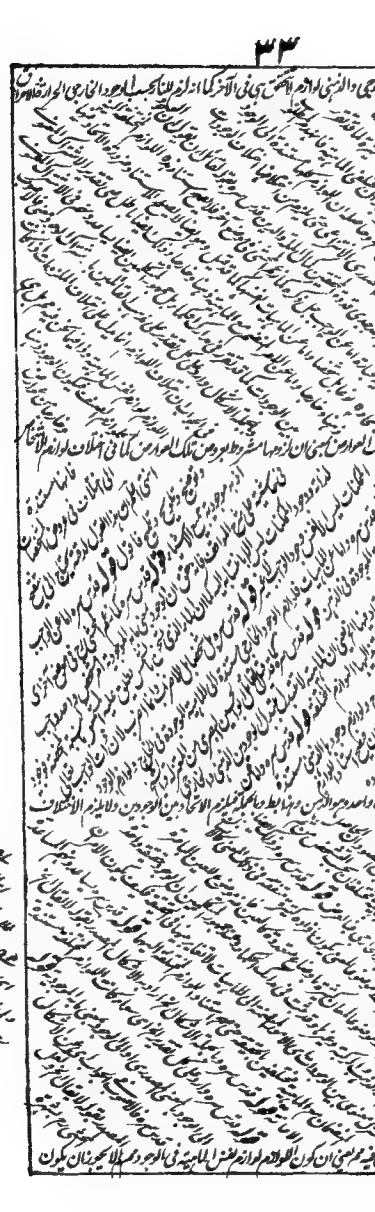

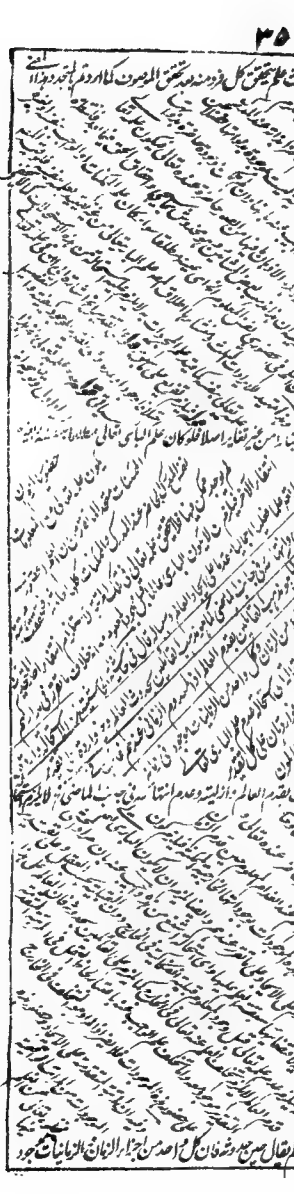

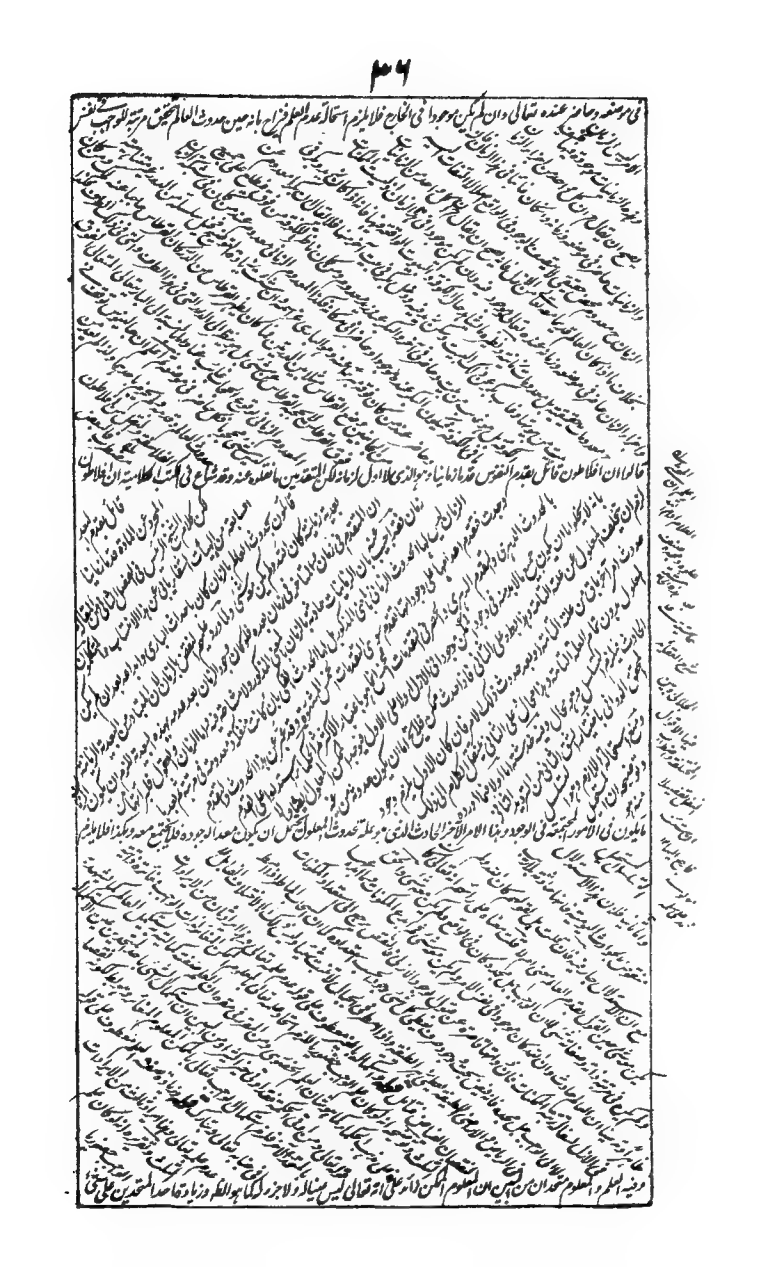

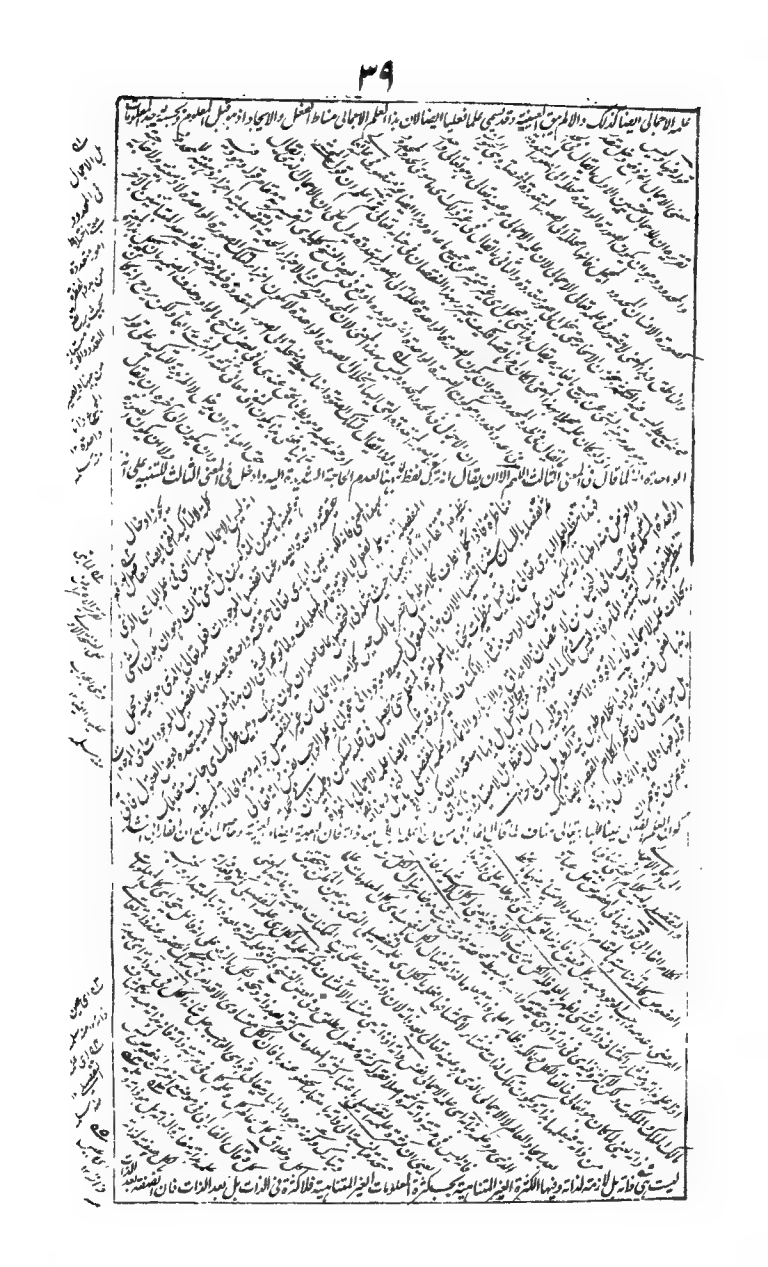

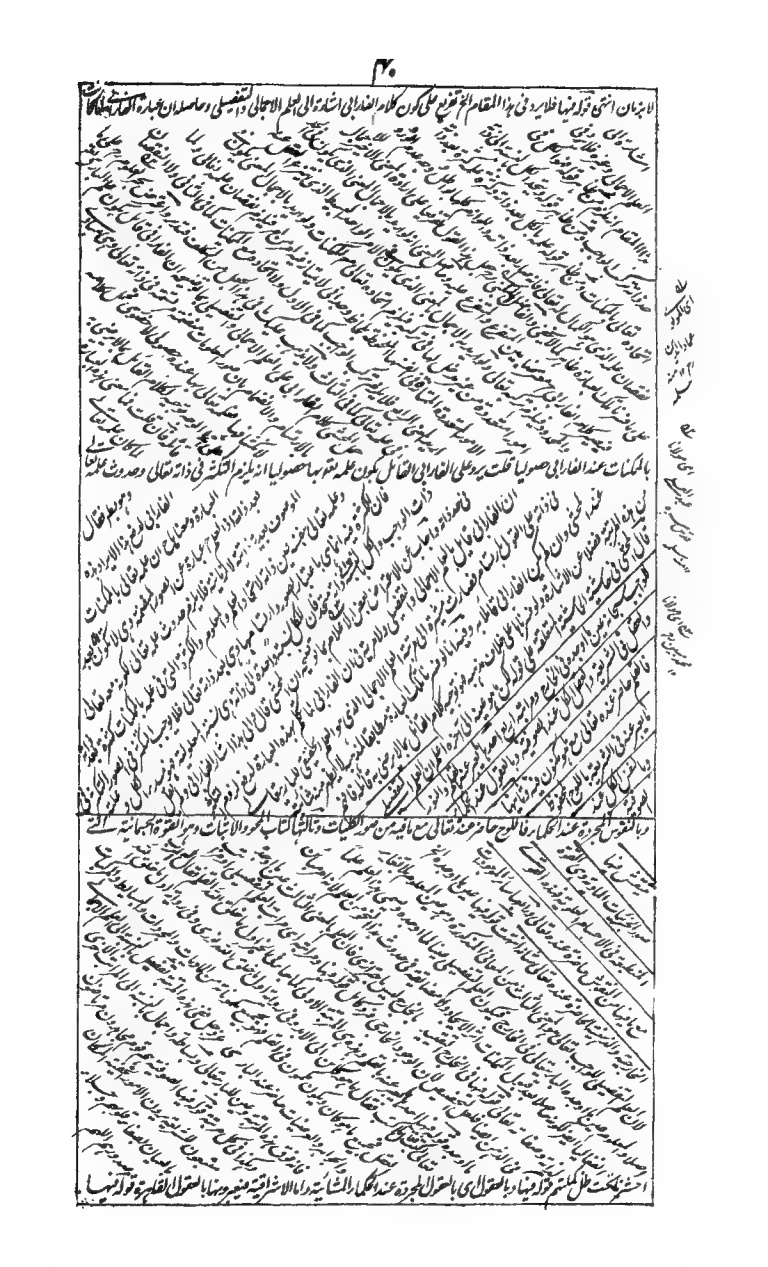

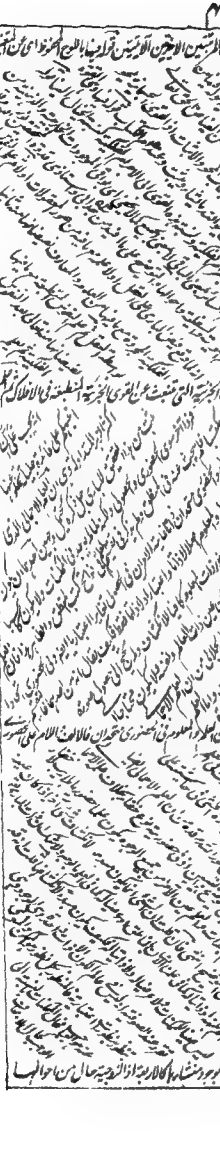

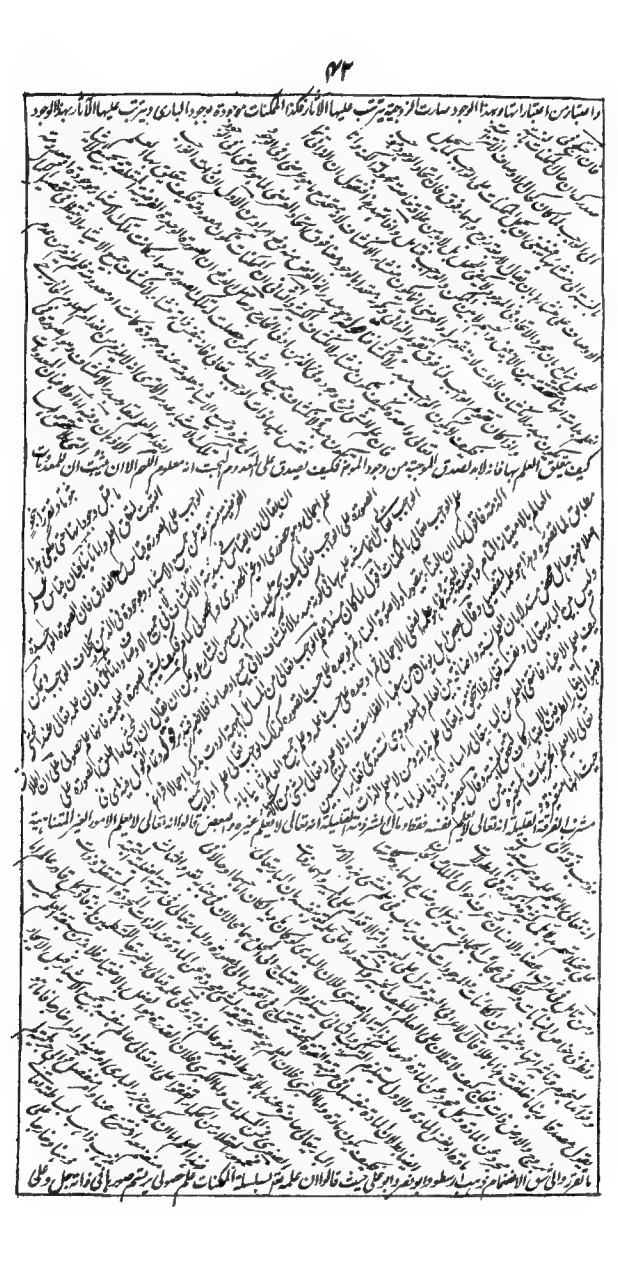

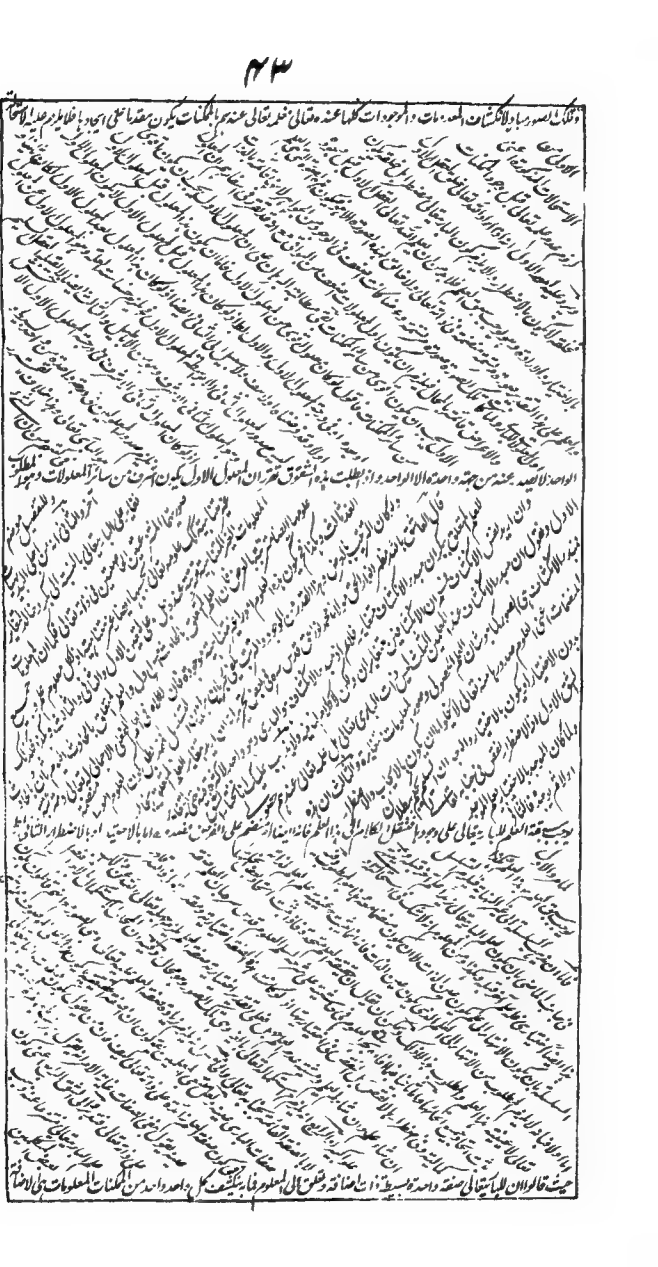

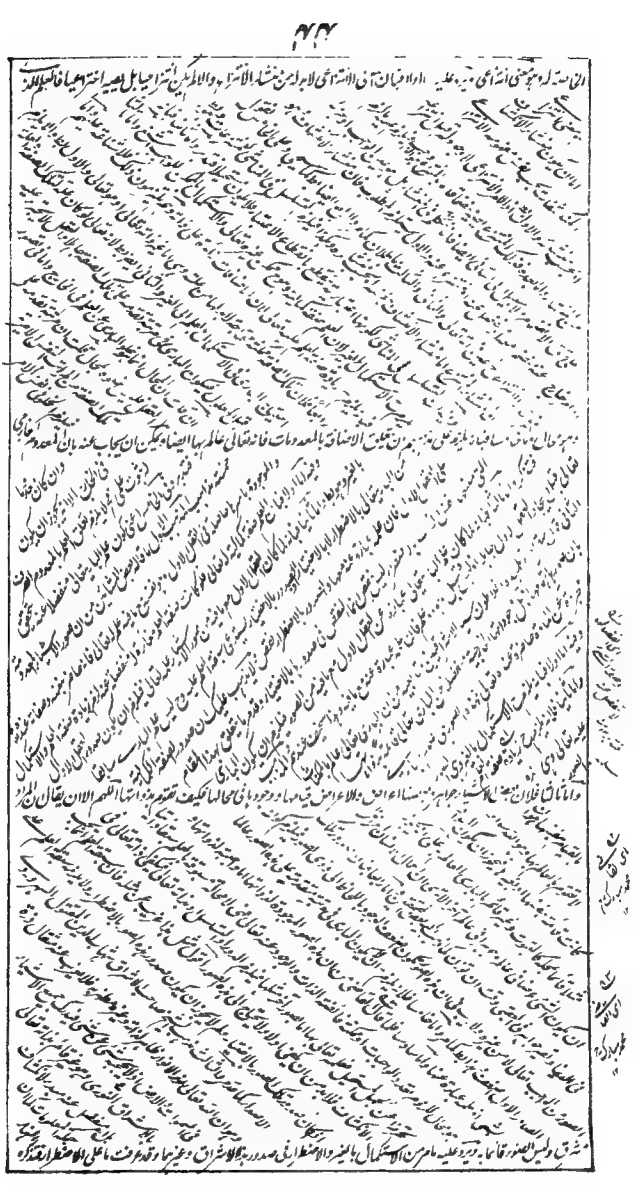

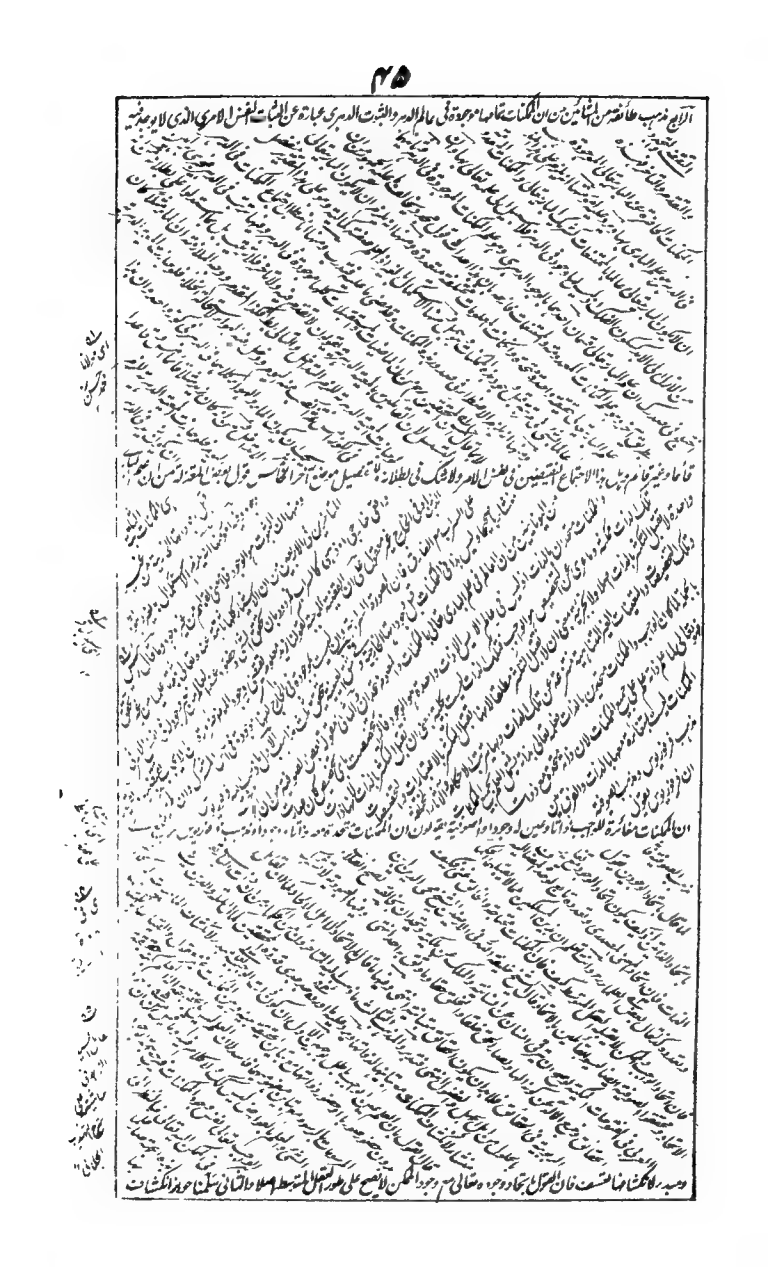

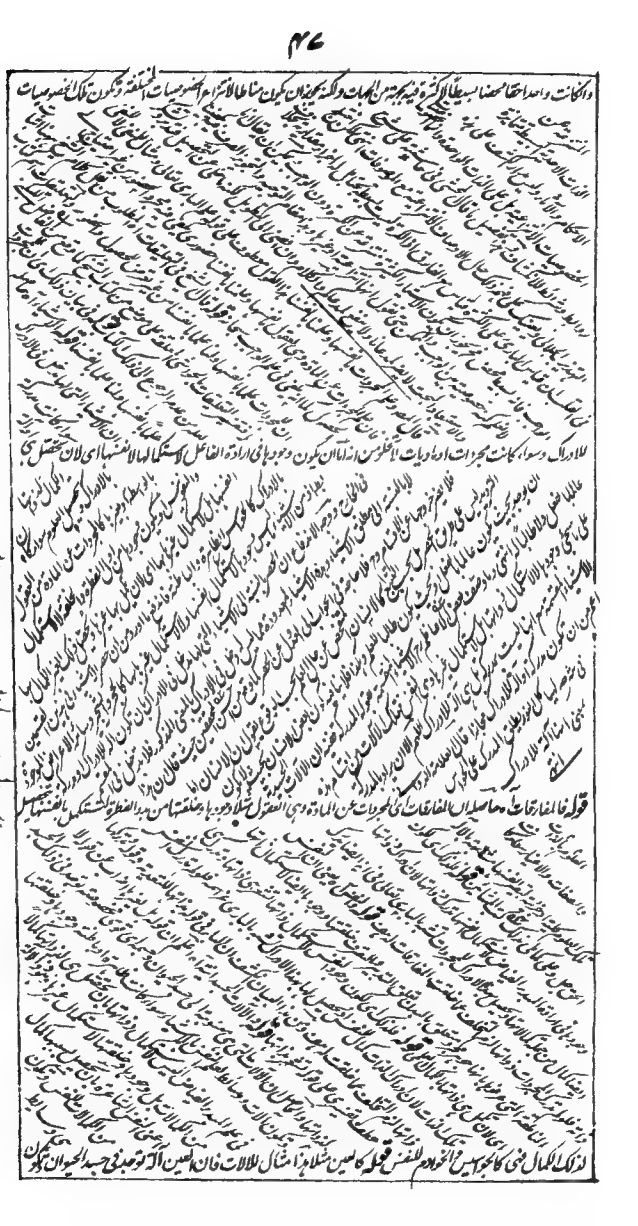

قوله الا ان يقال النفس كمال وهو ادراك النفس بالمبصرات وانه قال يستعمل احساس الظاهر والباطنة الاخرى كلها قوله وهي القوة الباصرة

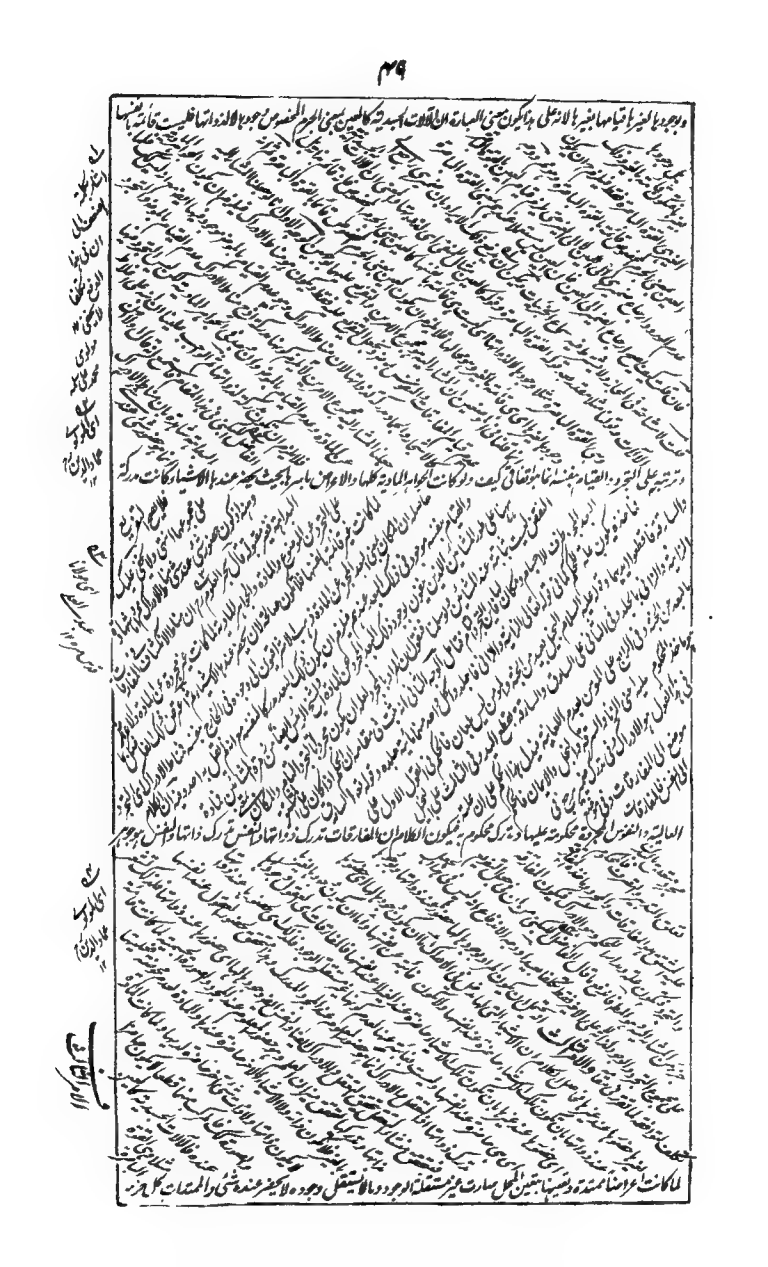

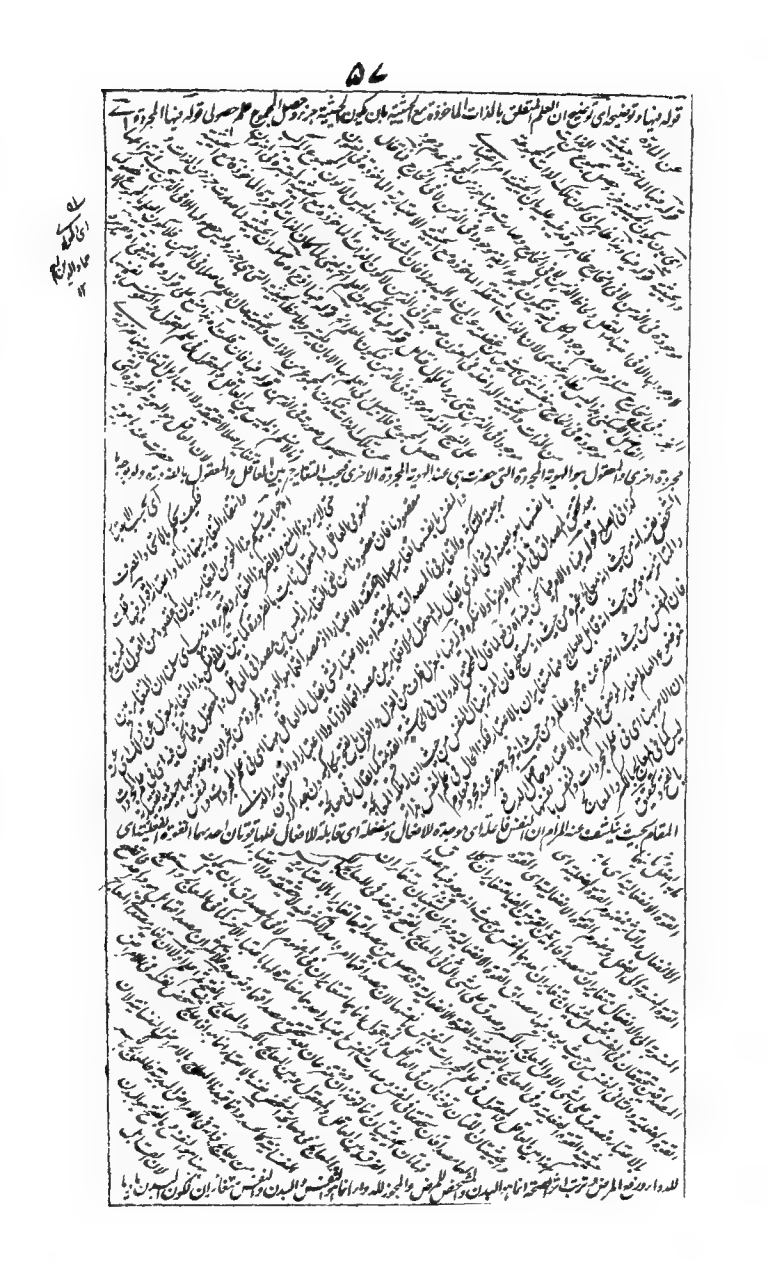

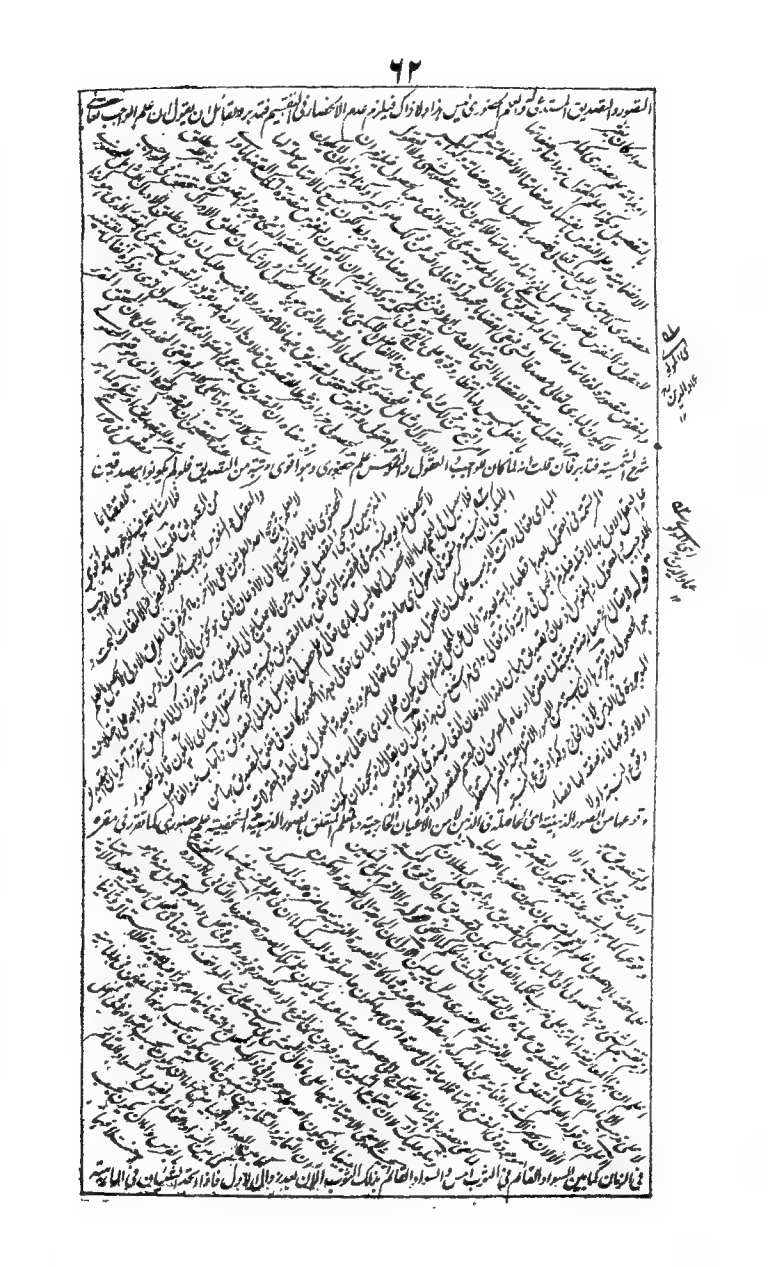

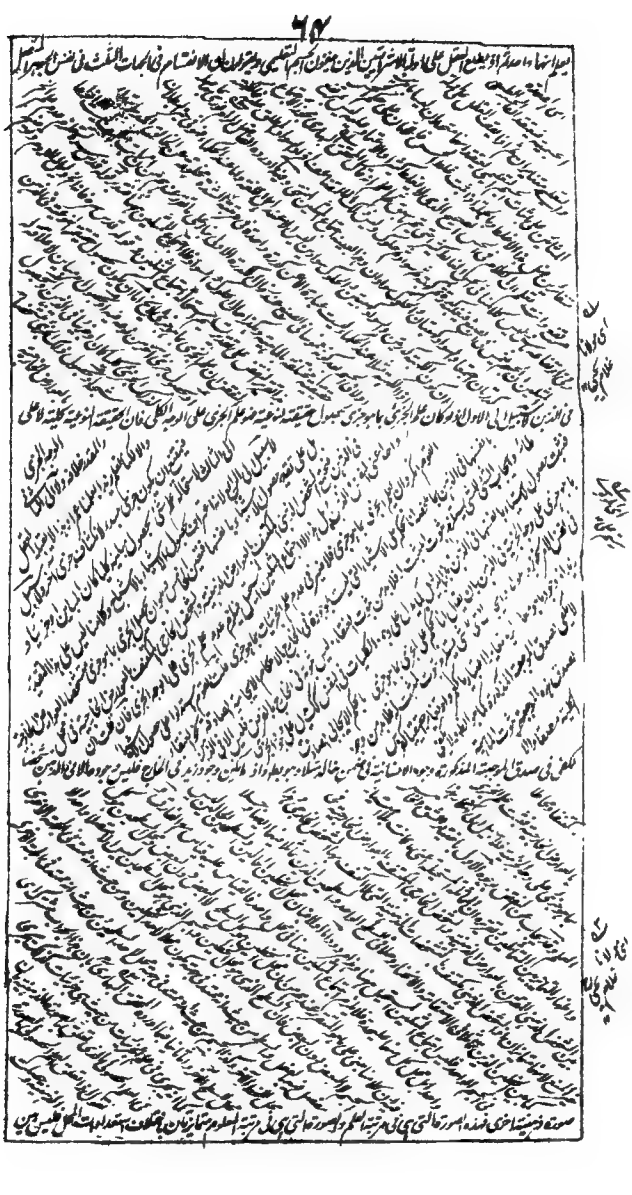

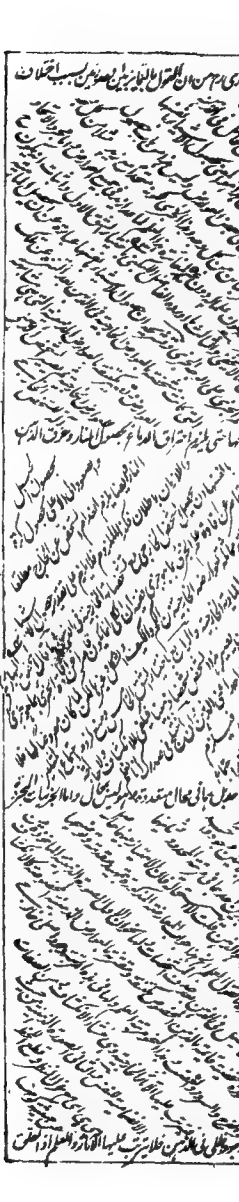

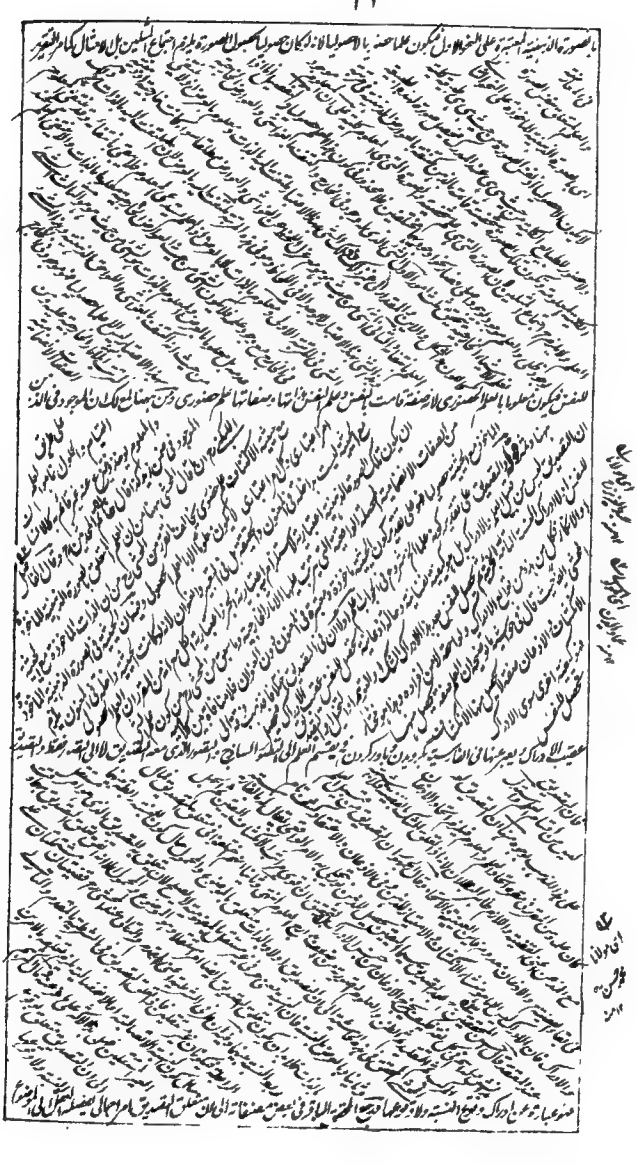

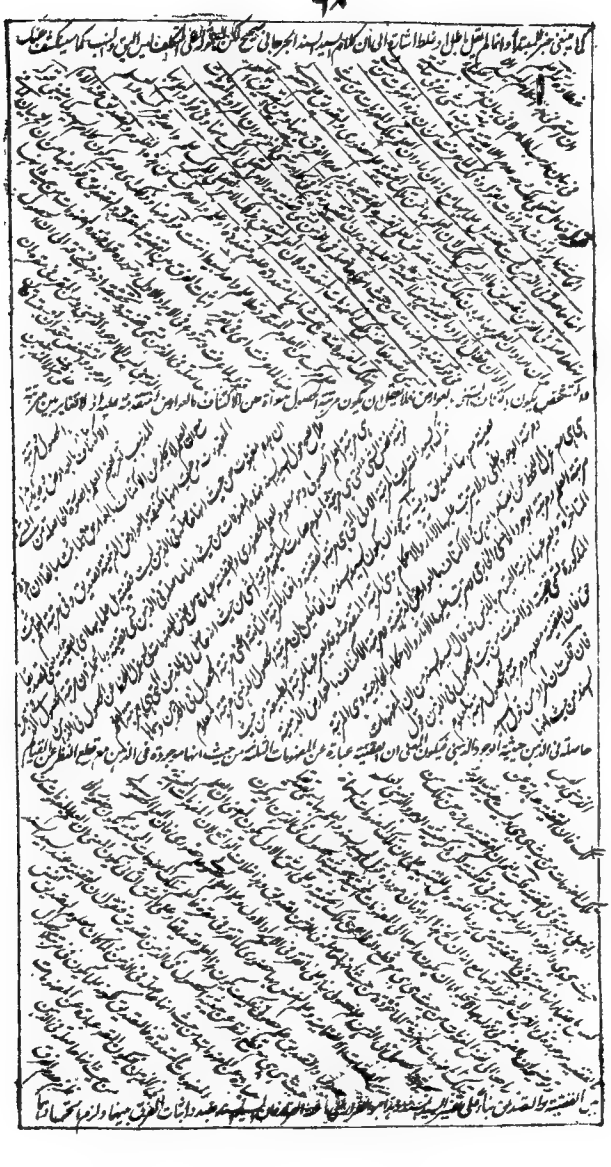

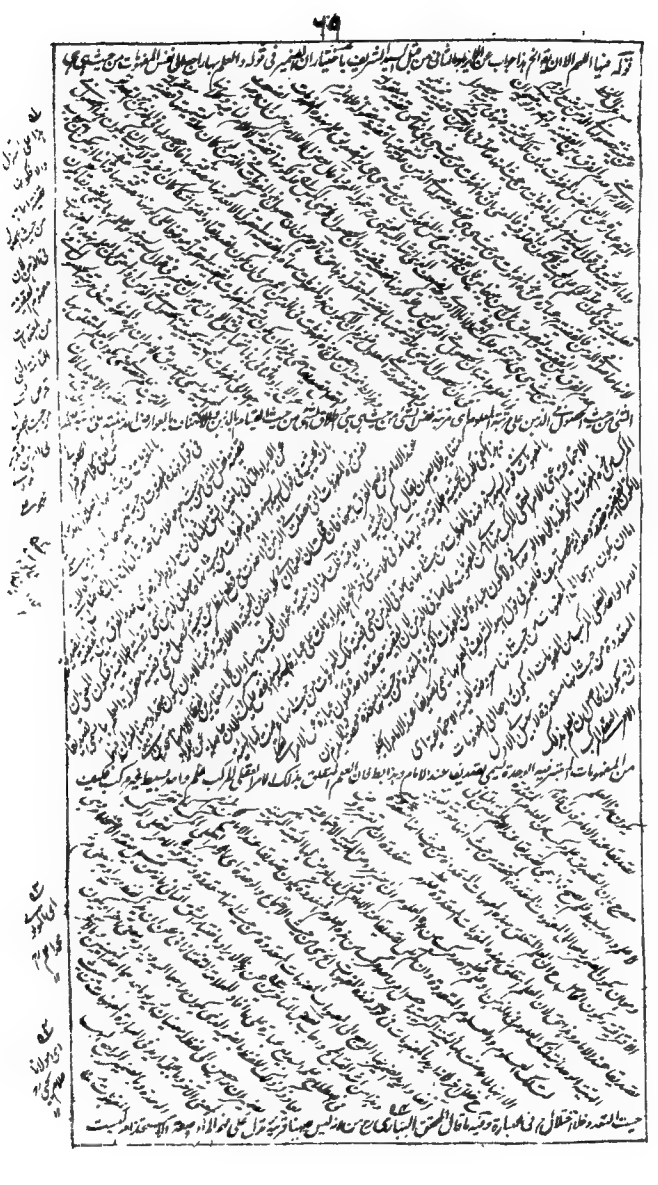

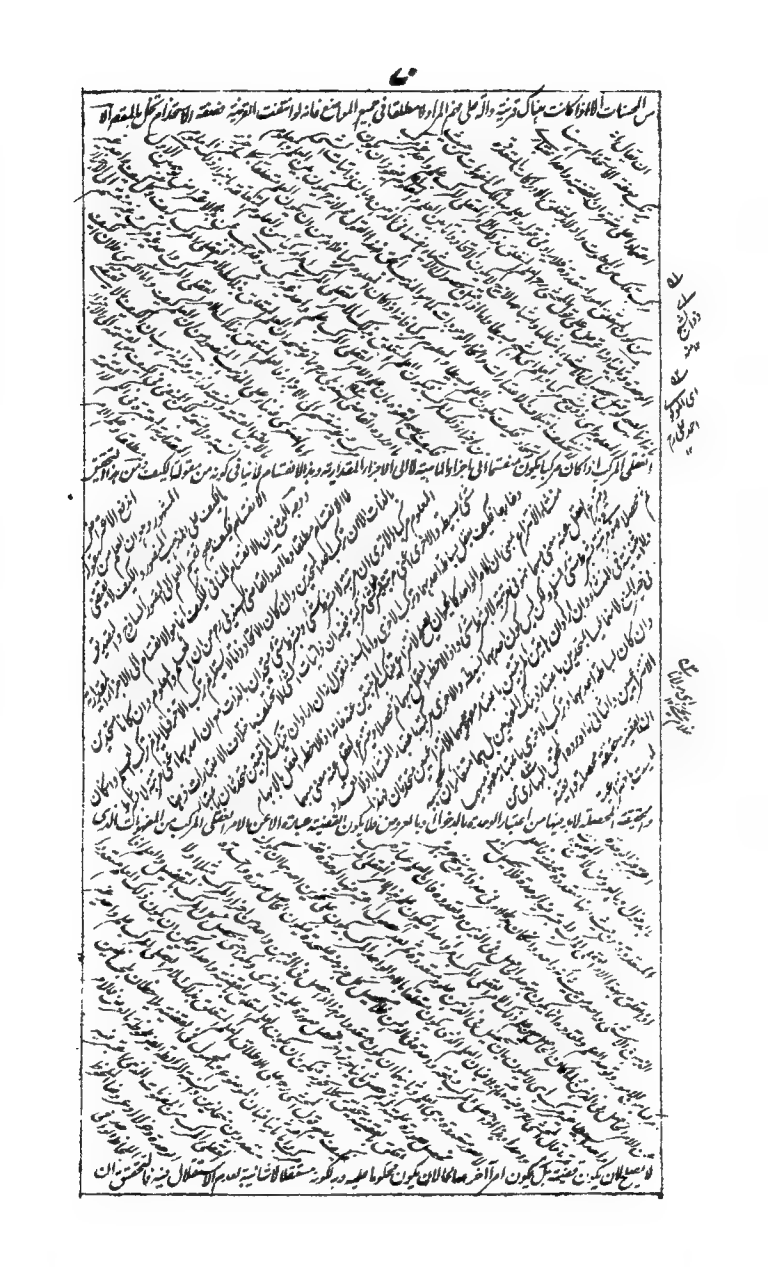

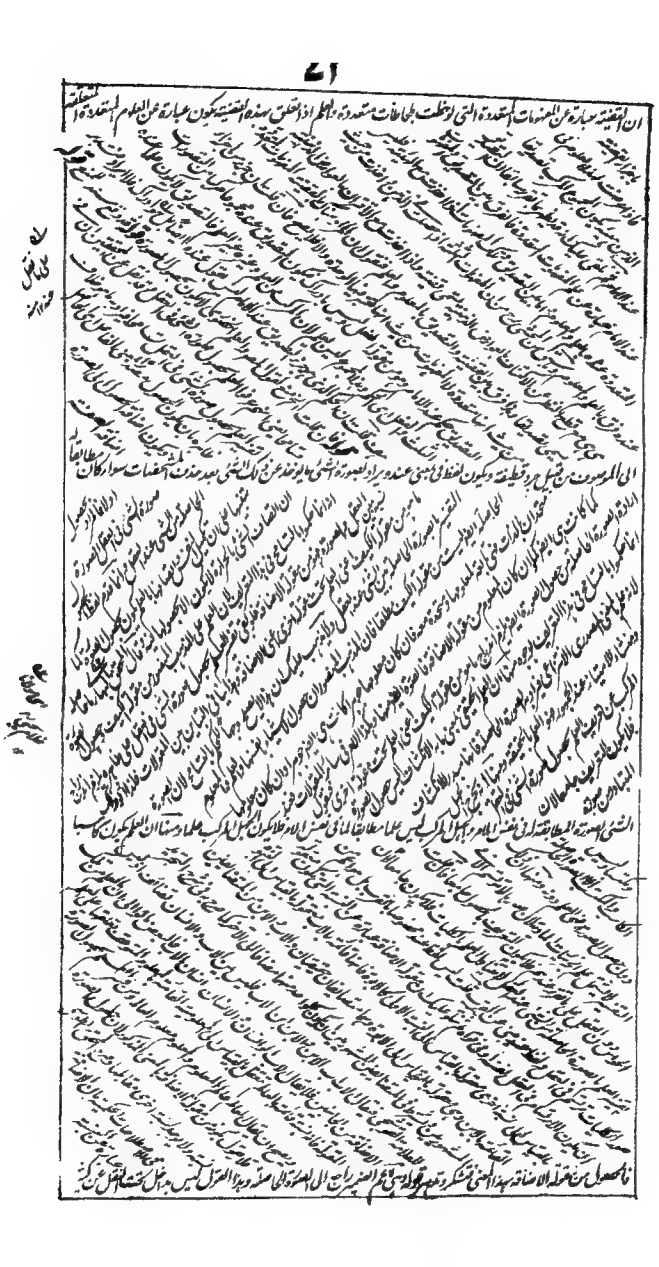

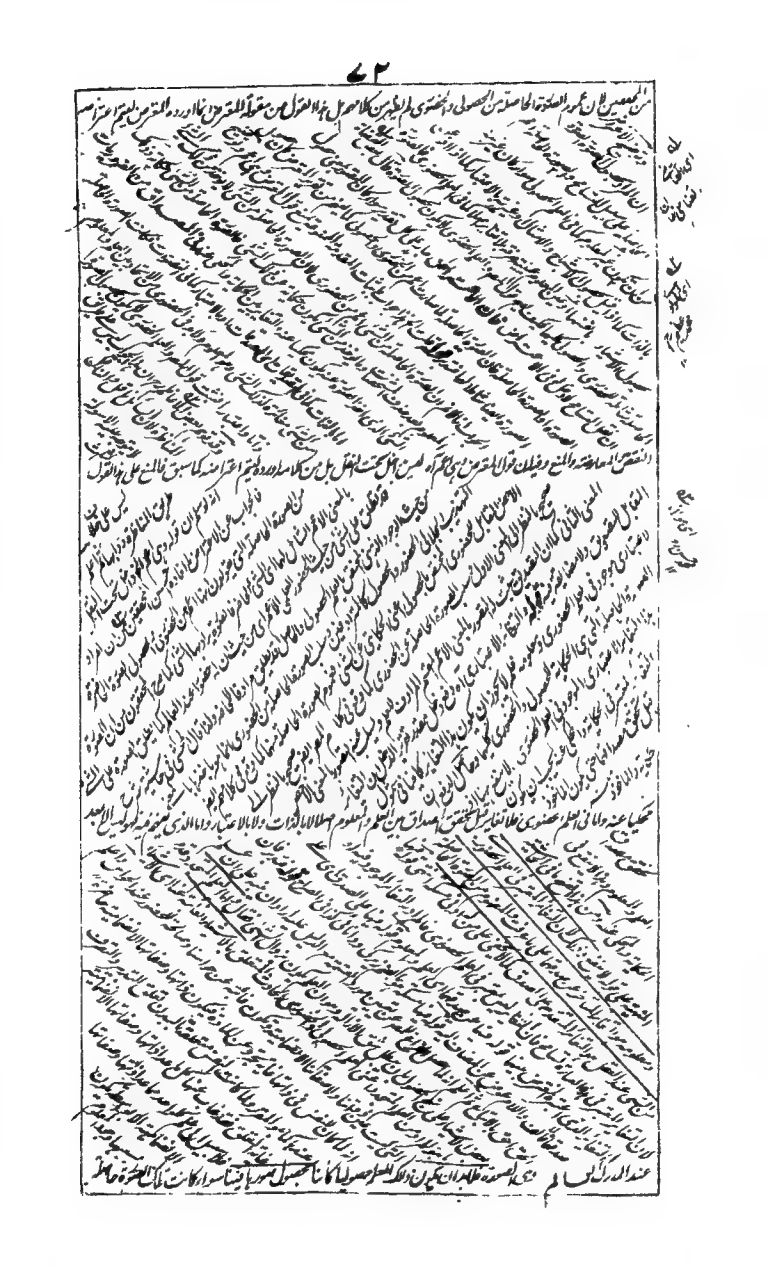

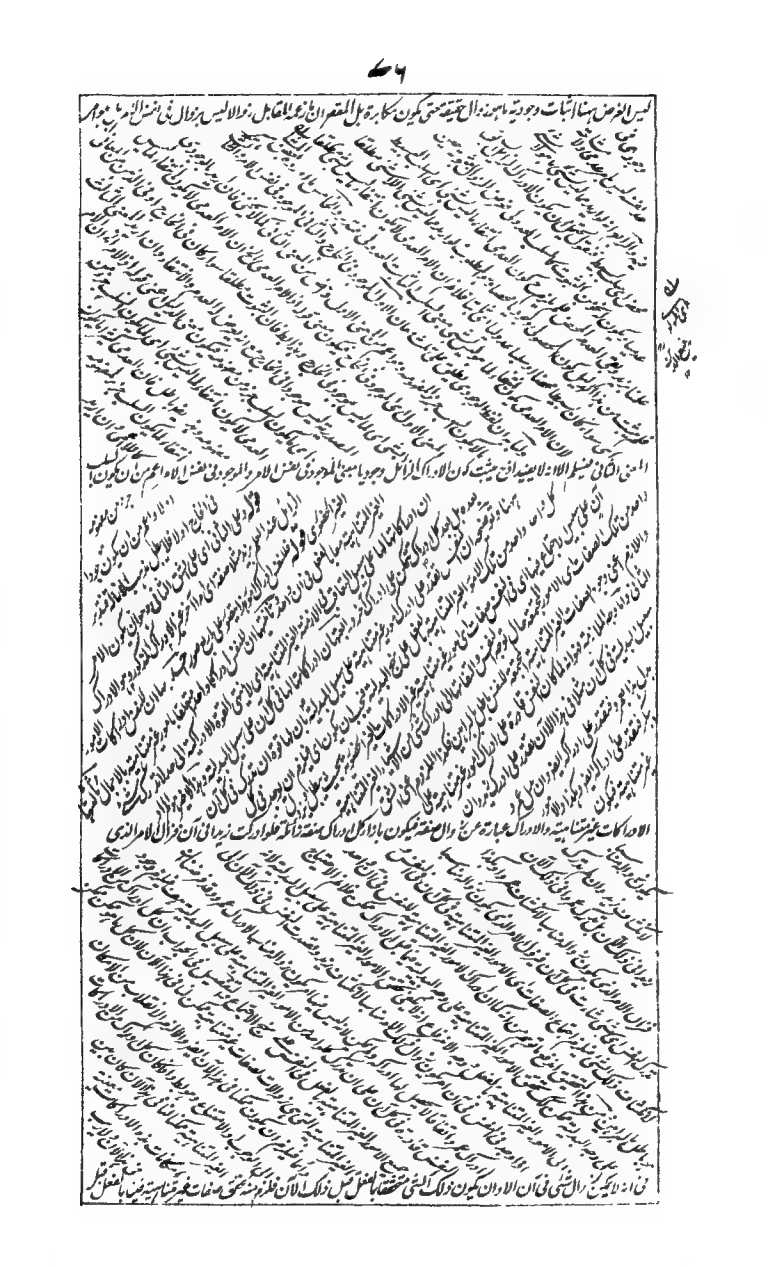

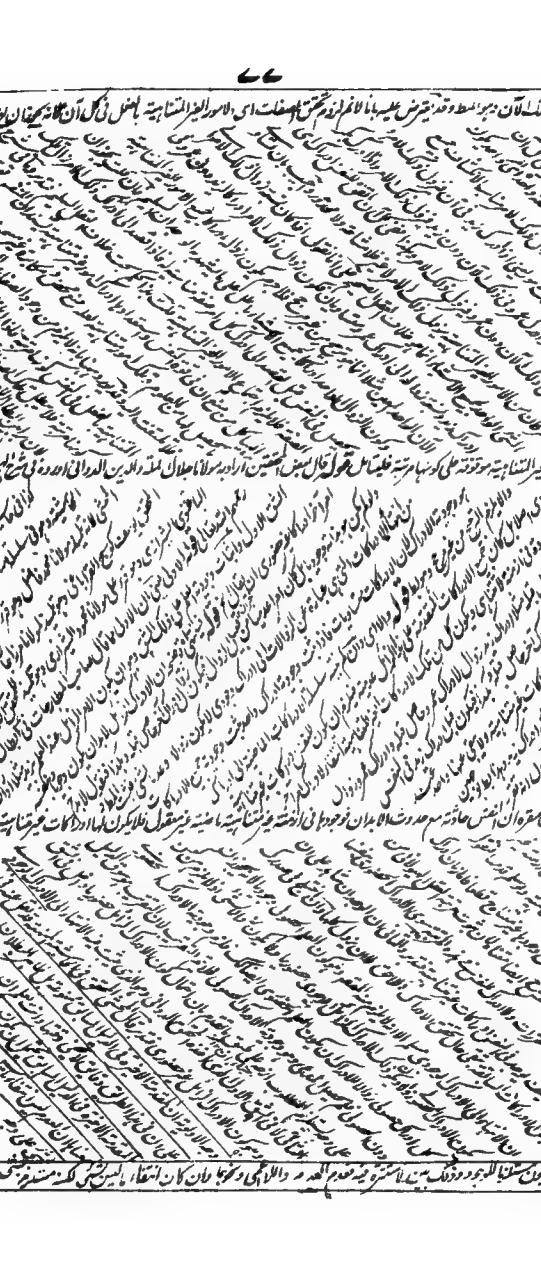

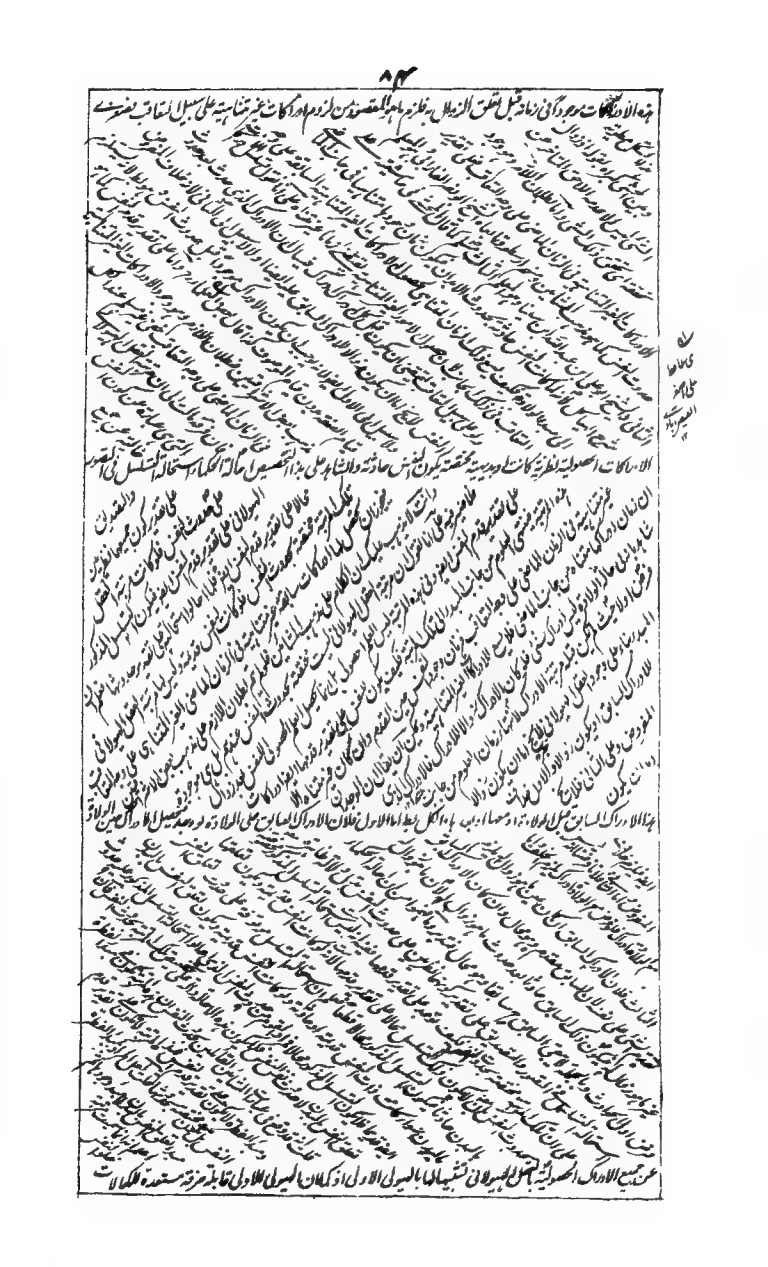

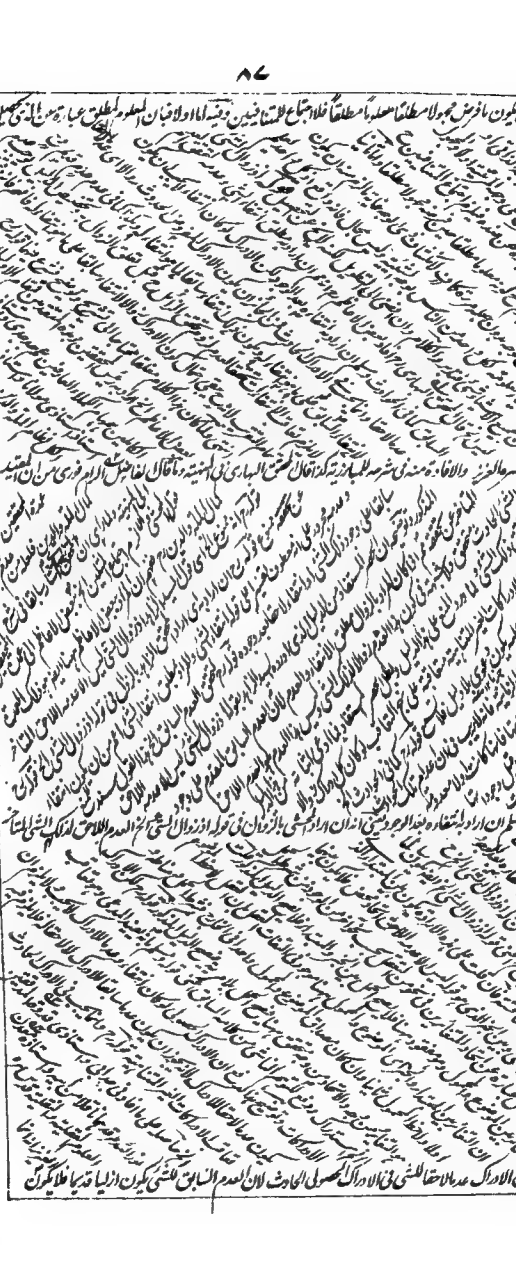

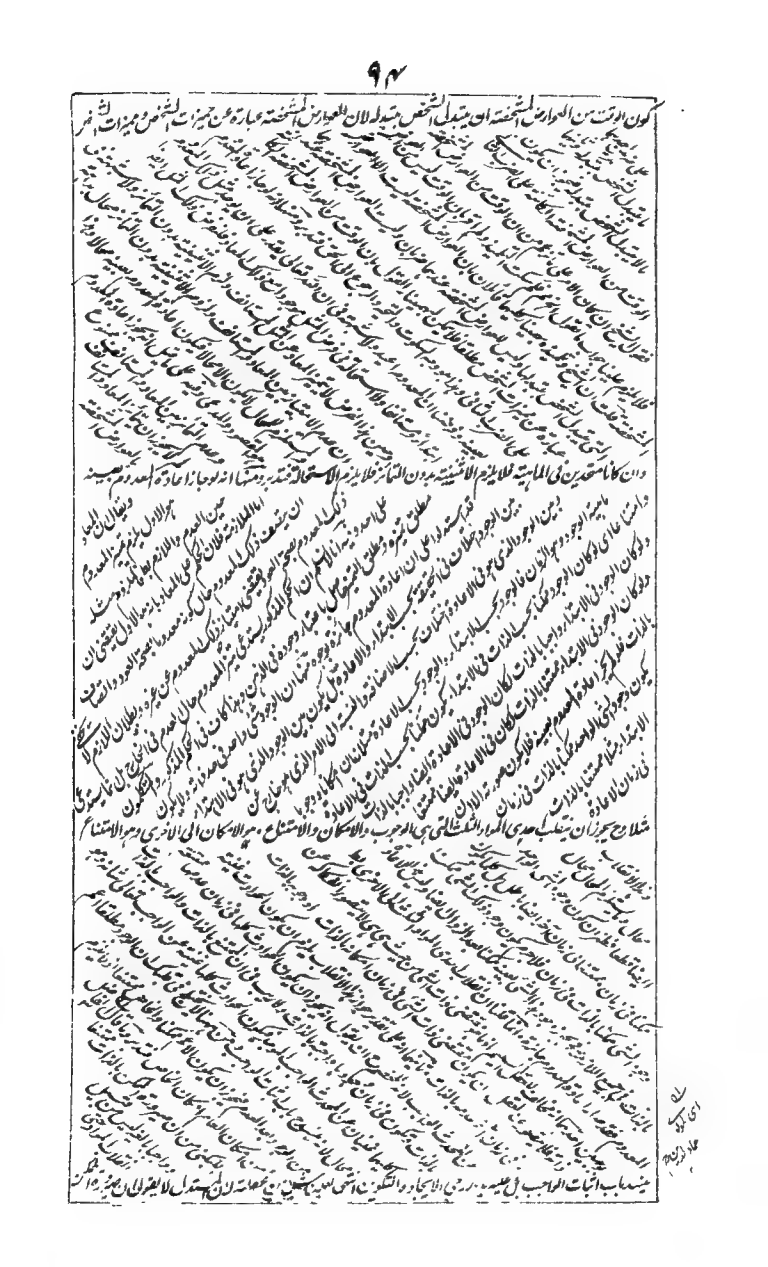

المحضر

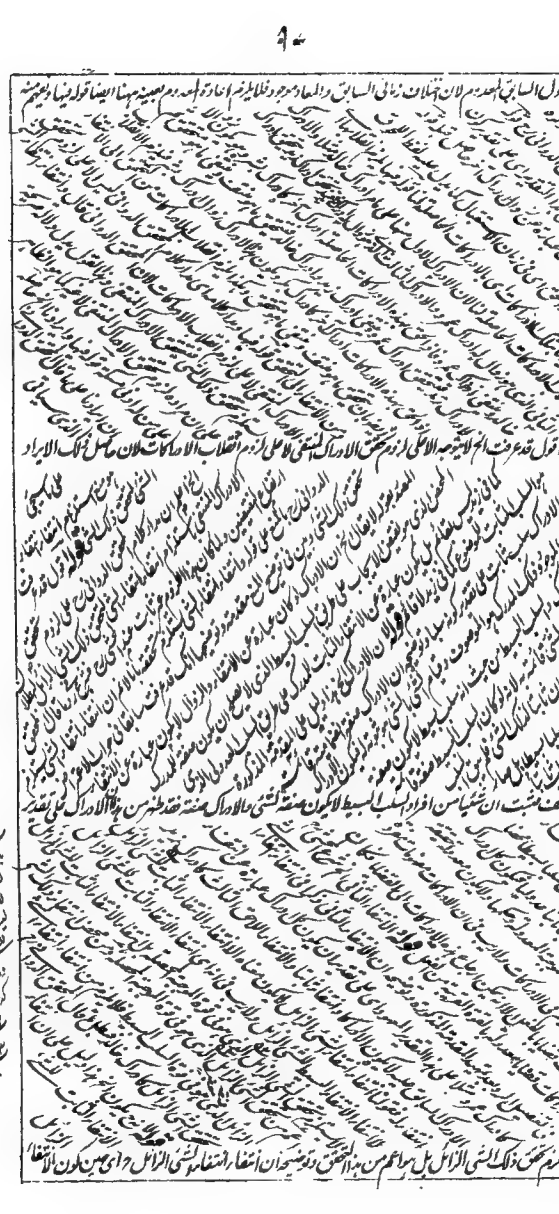

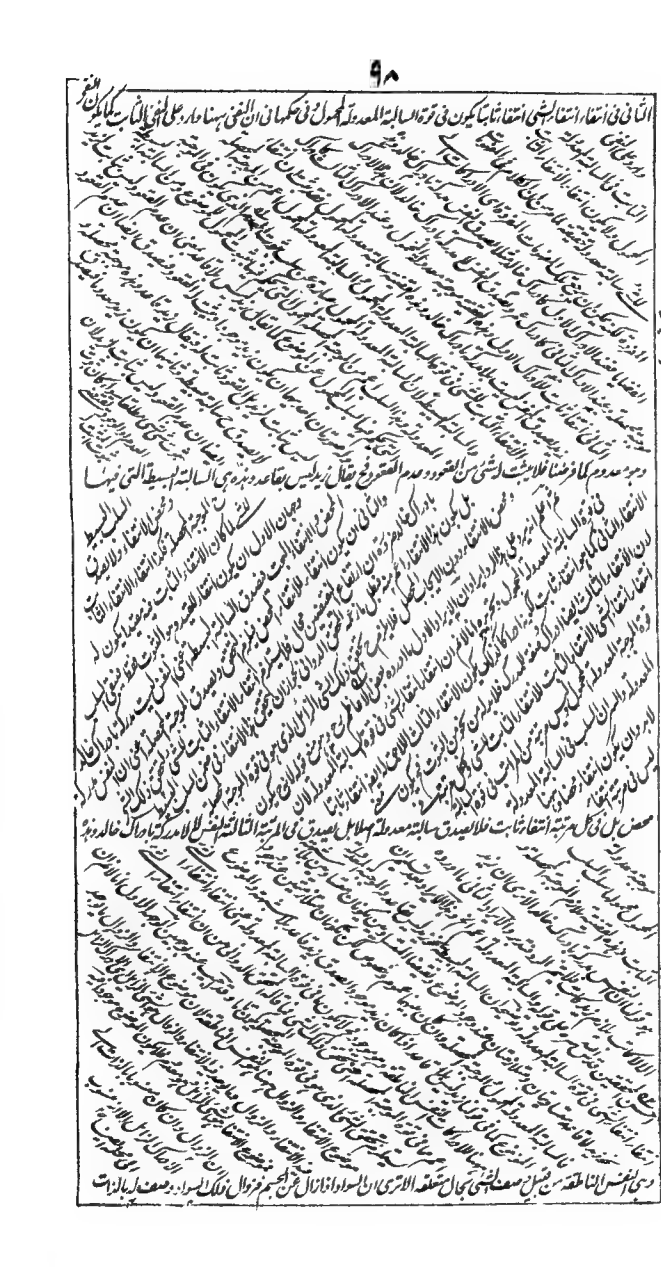

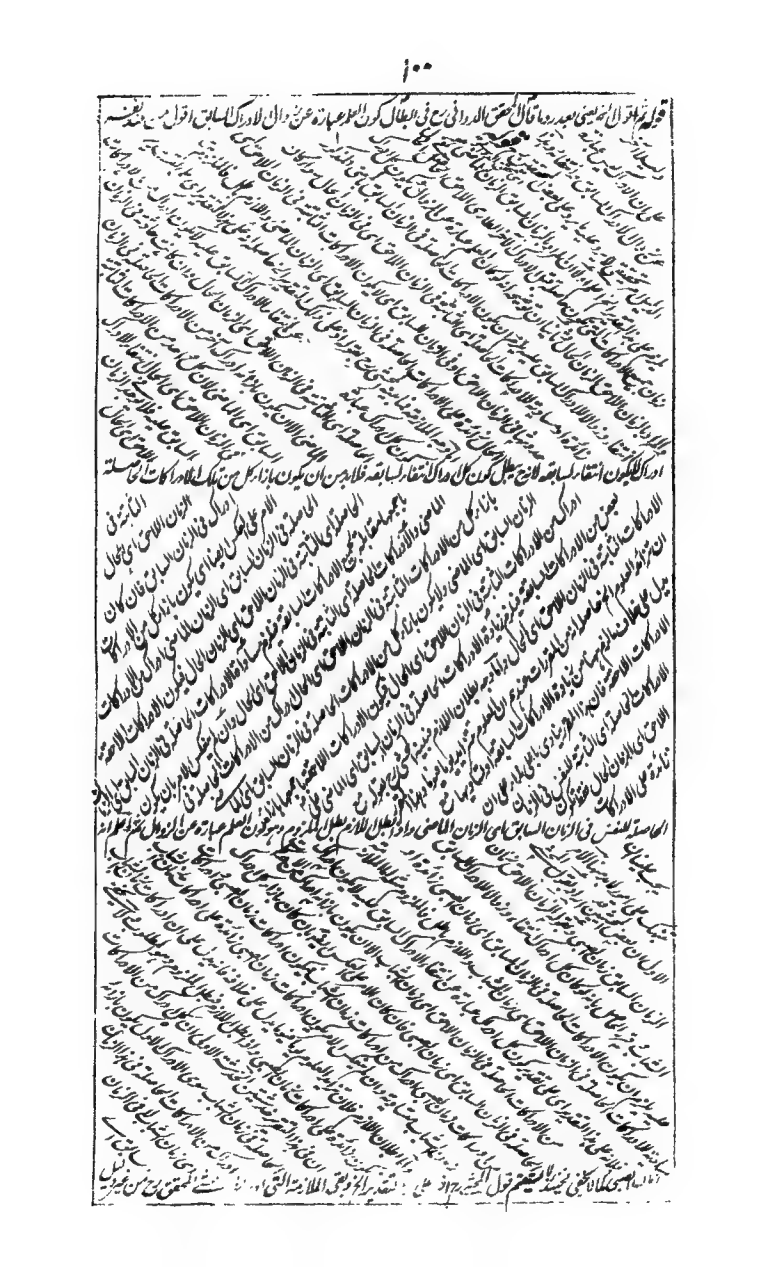

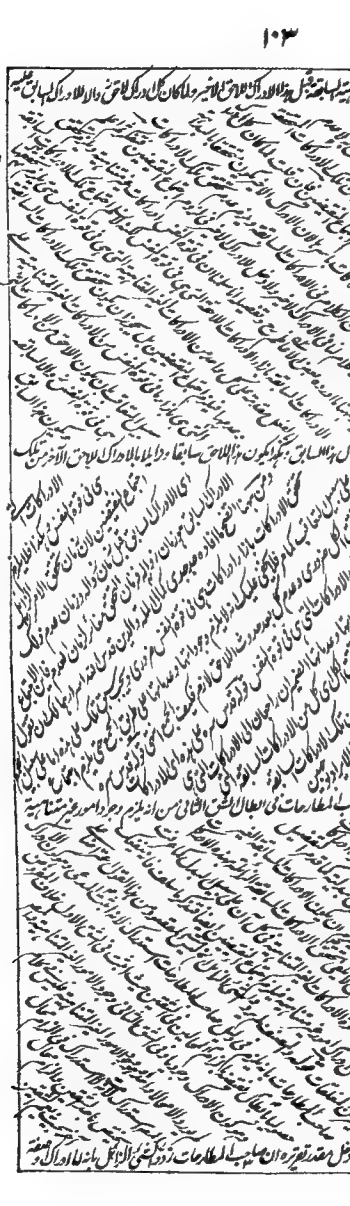

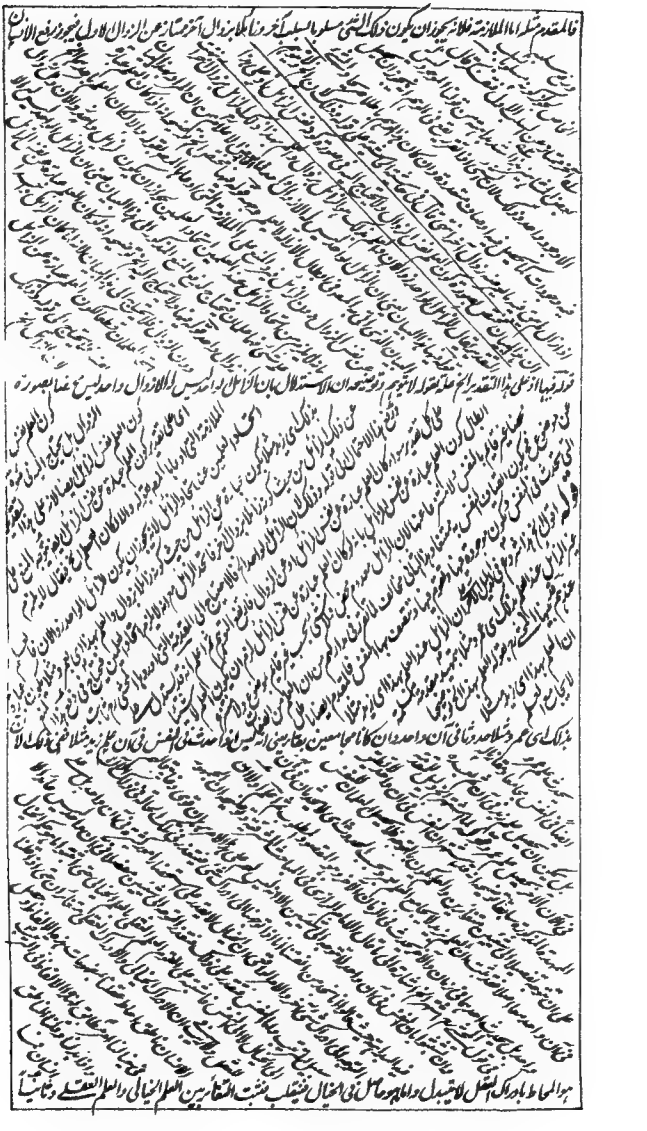

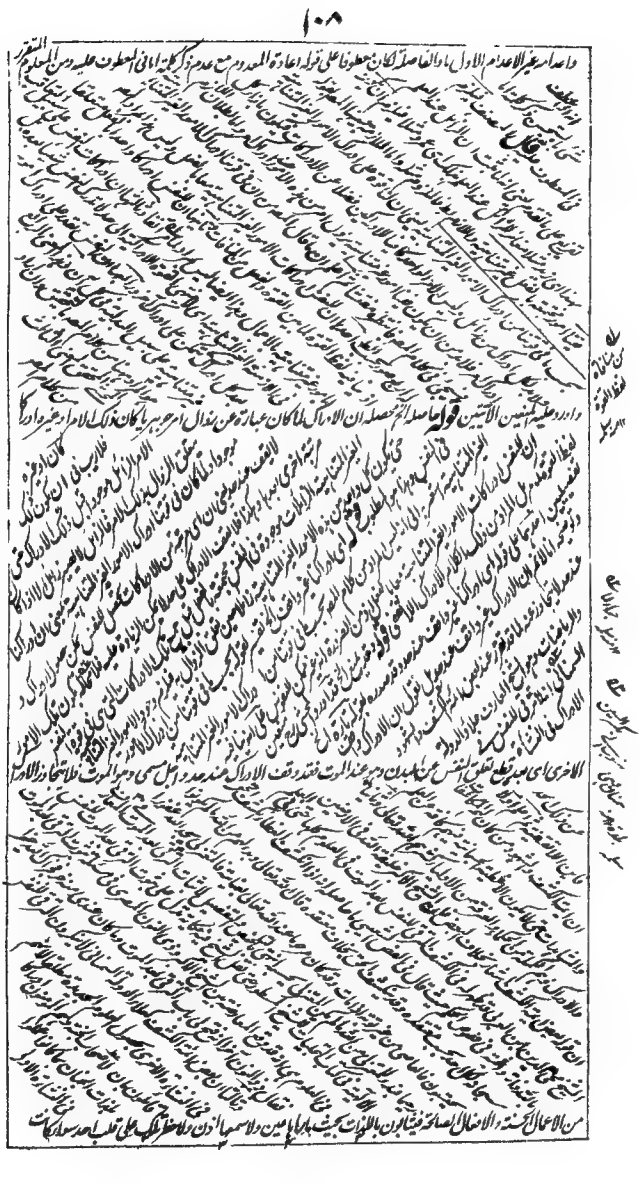

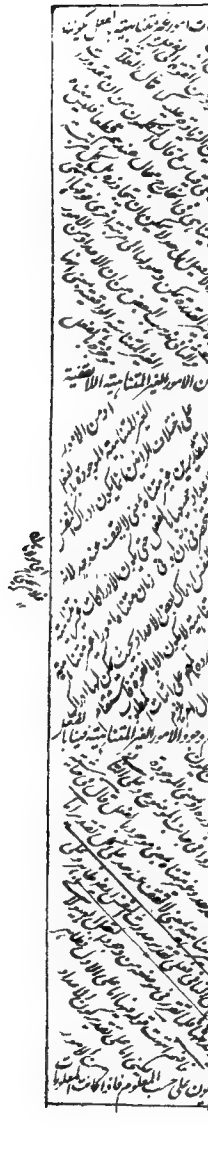

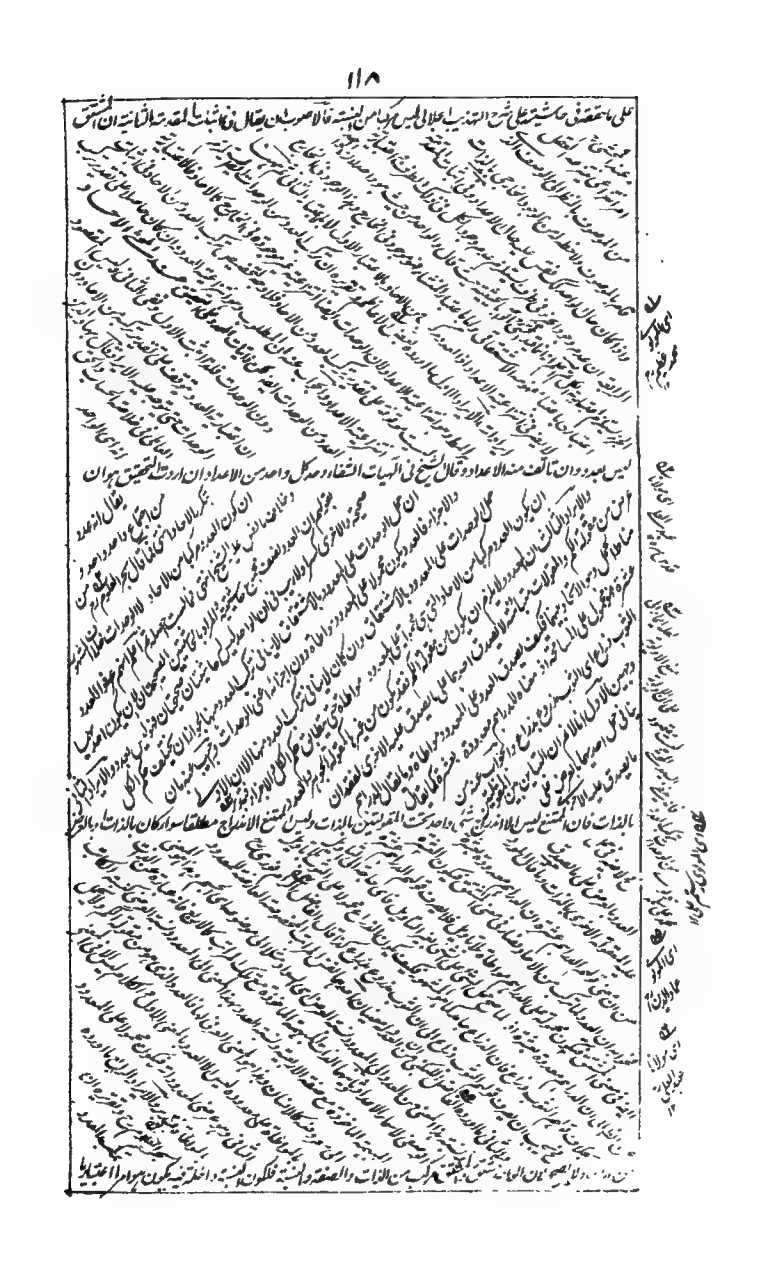

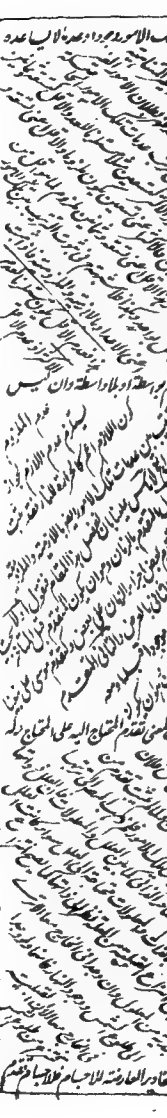

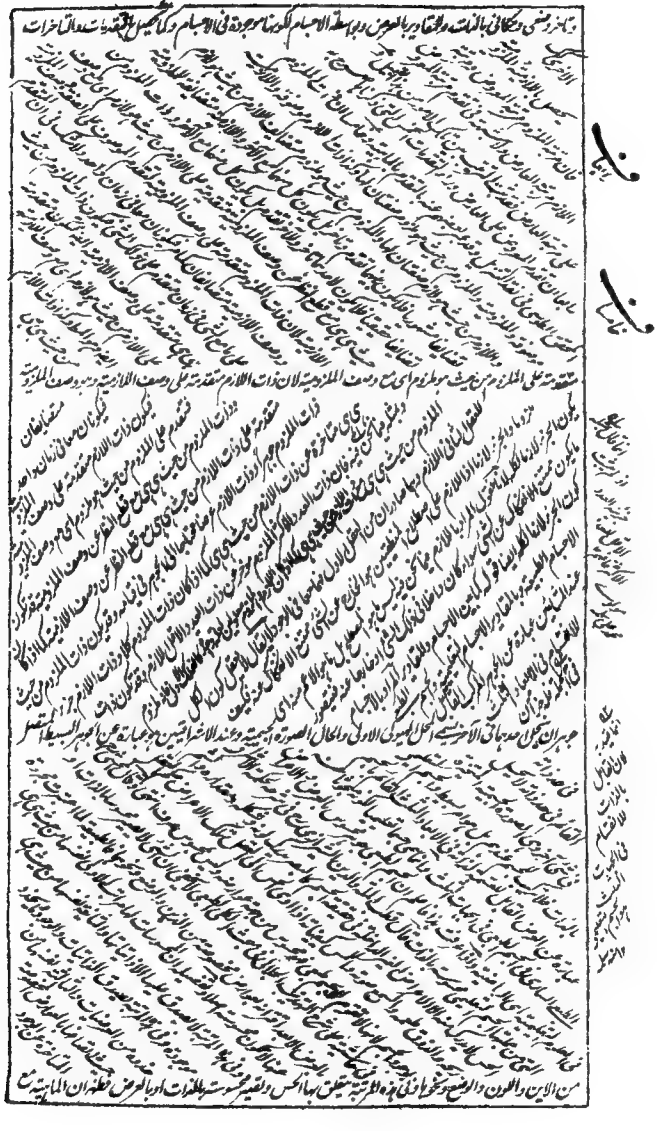

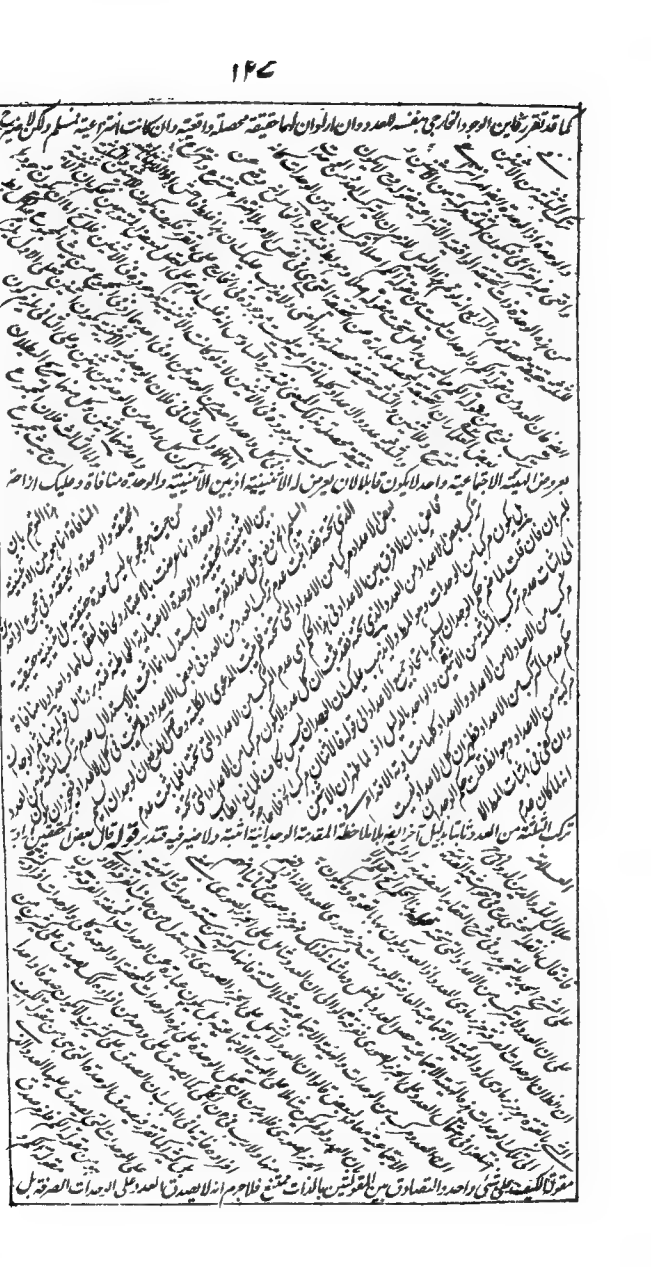

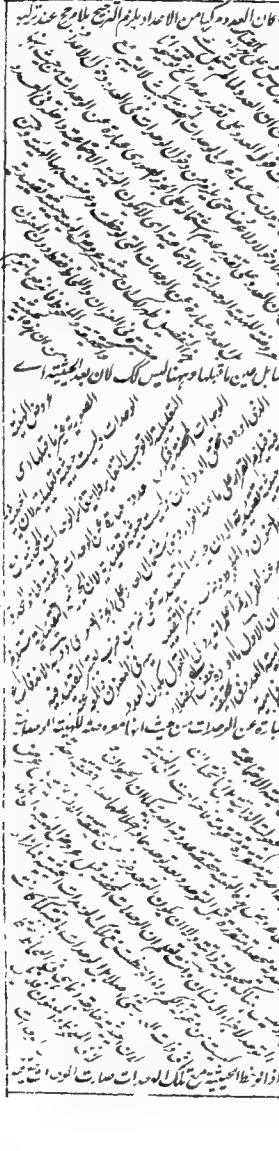

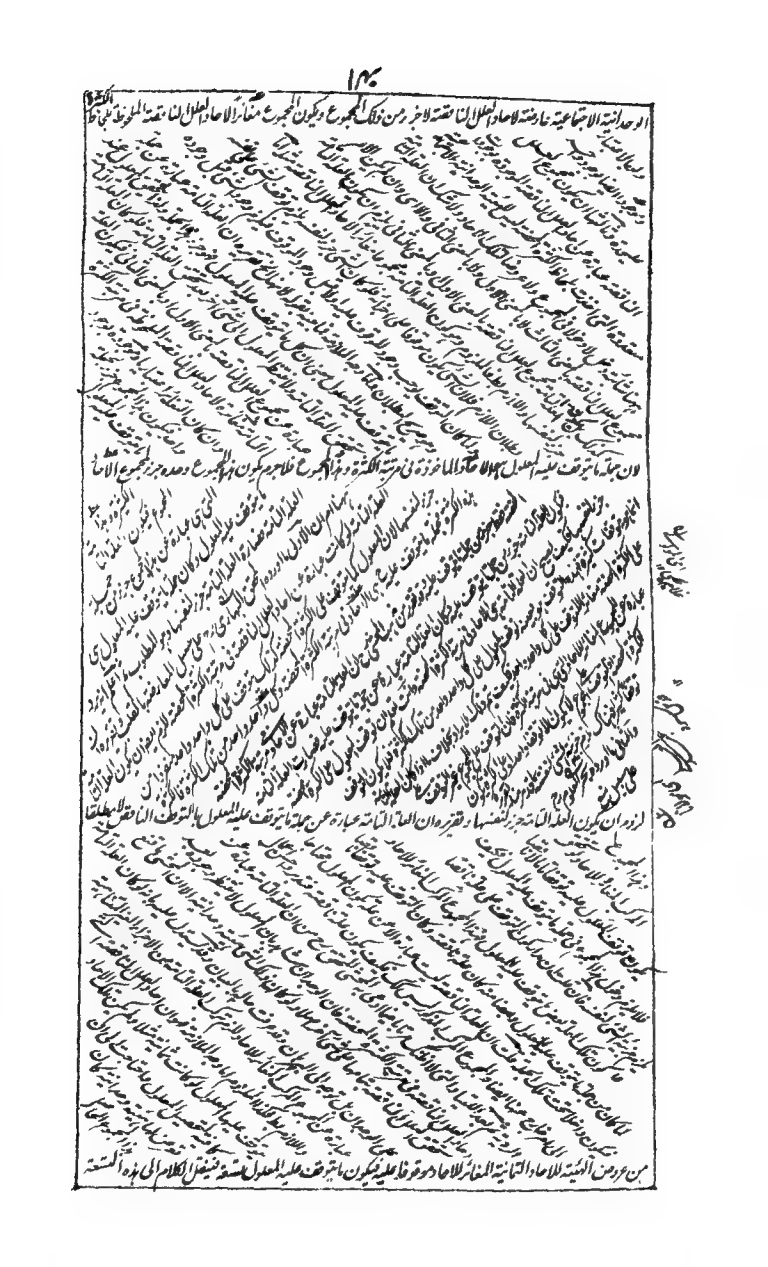

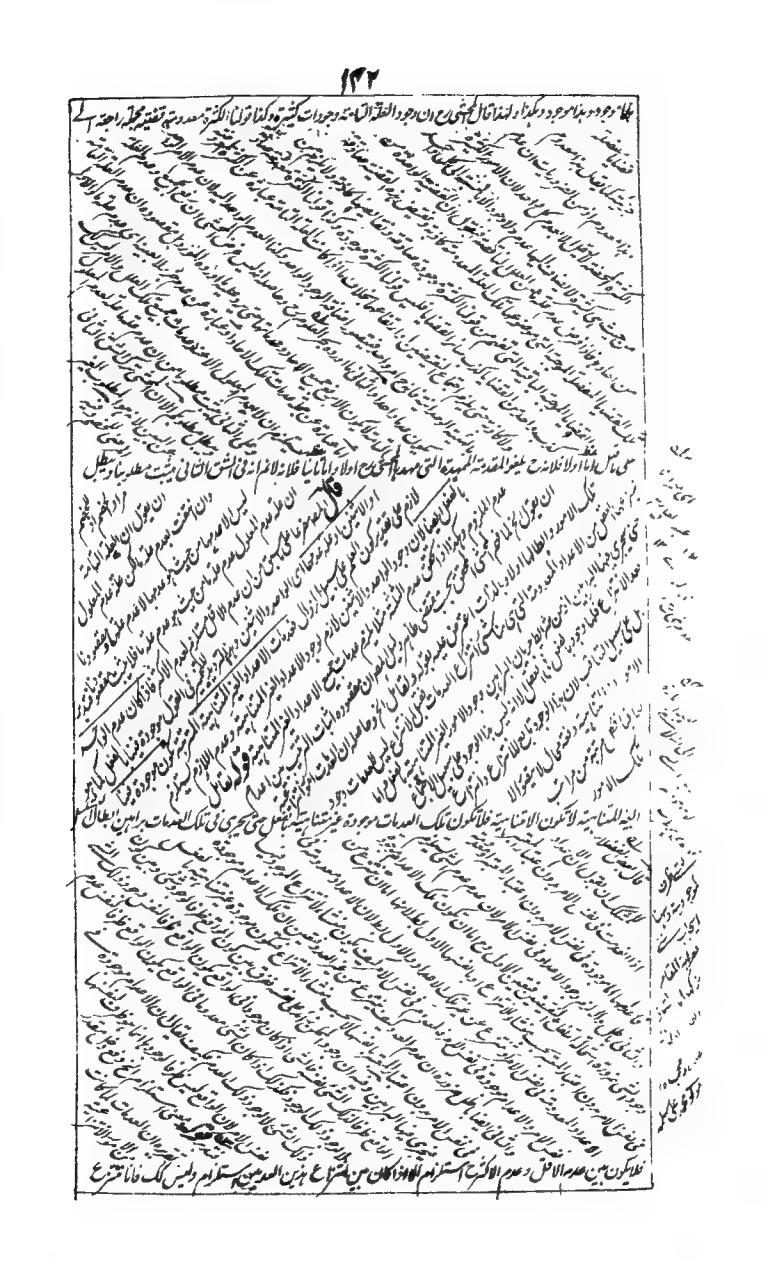

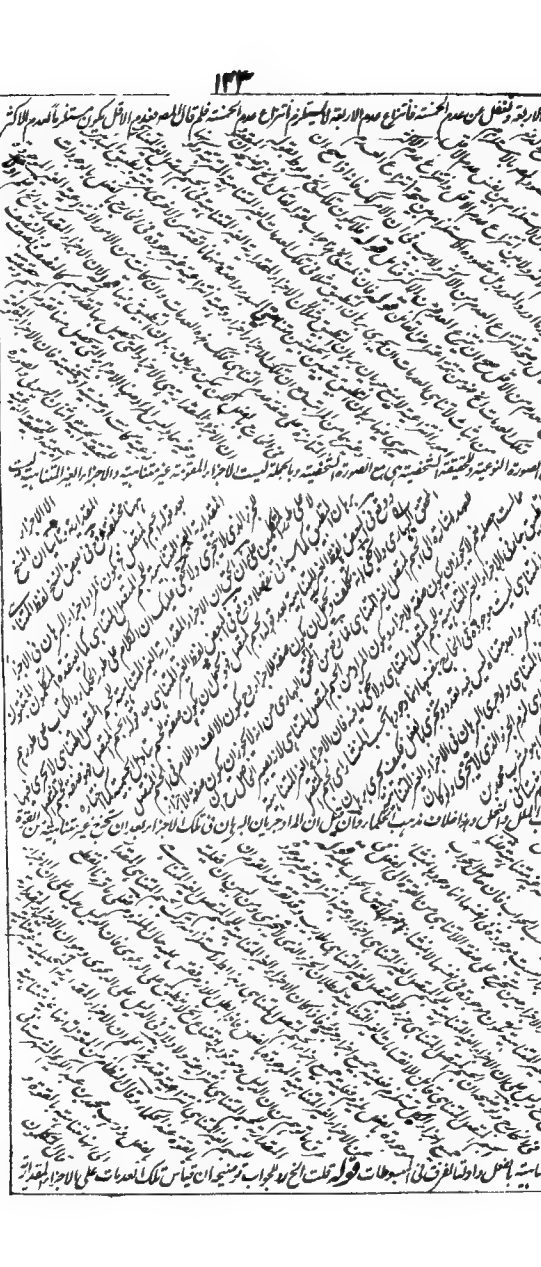

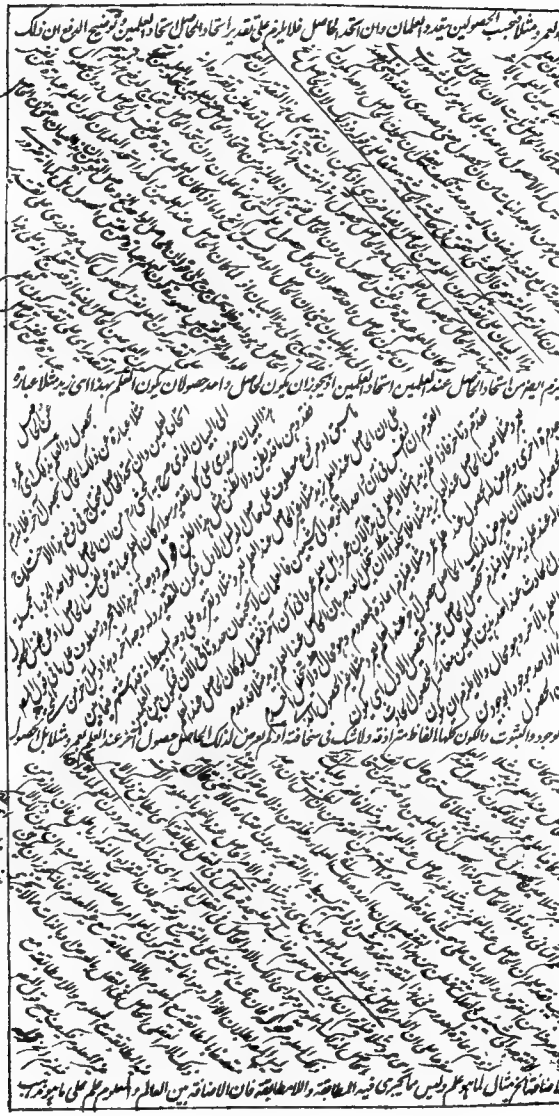

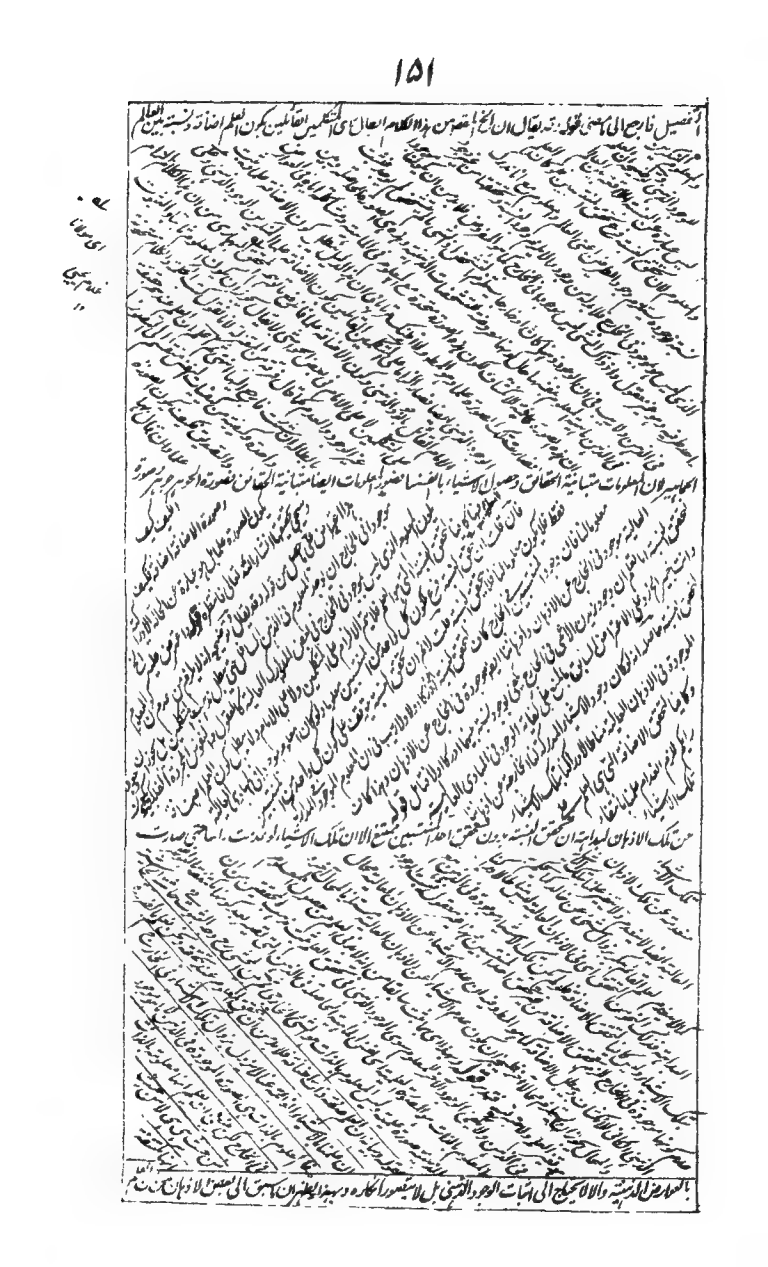

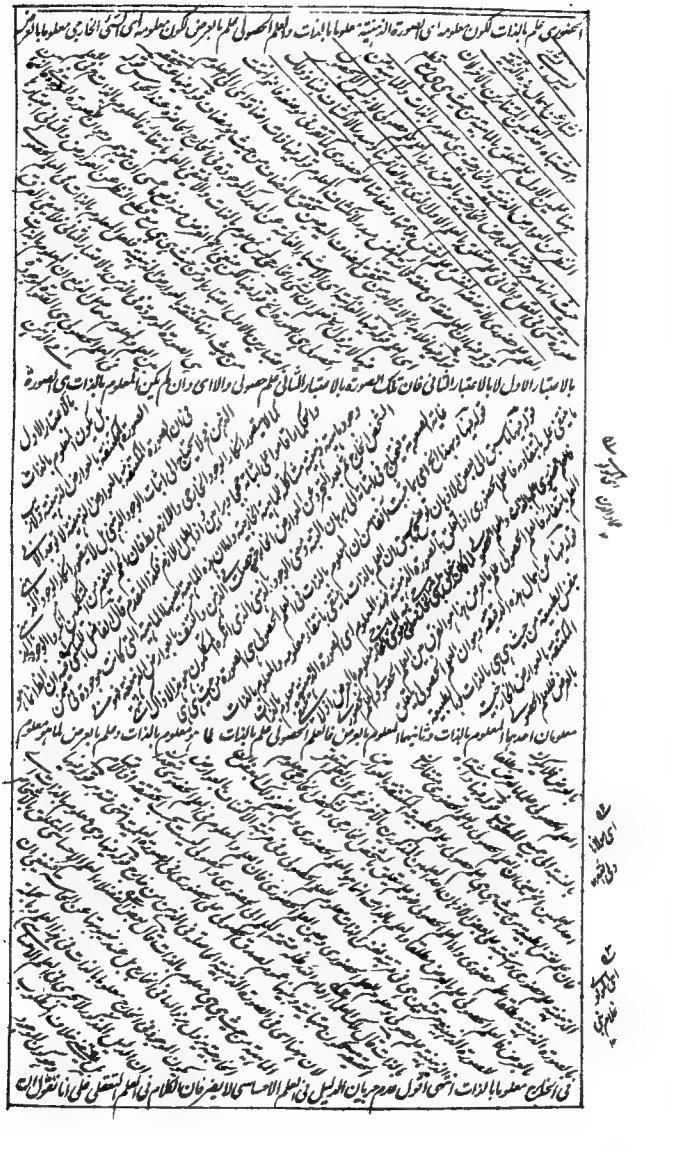

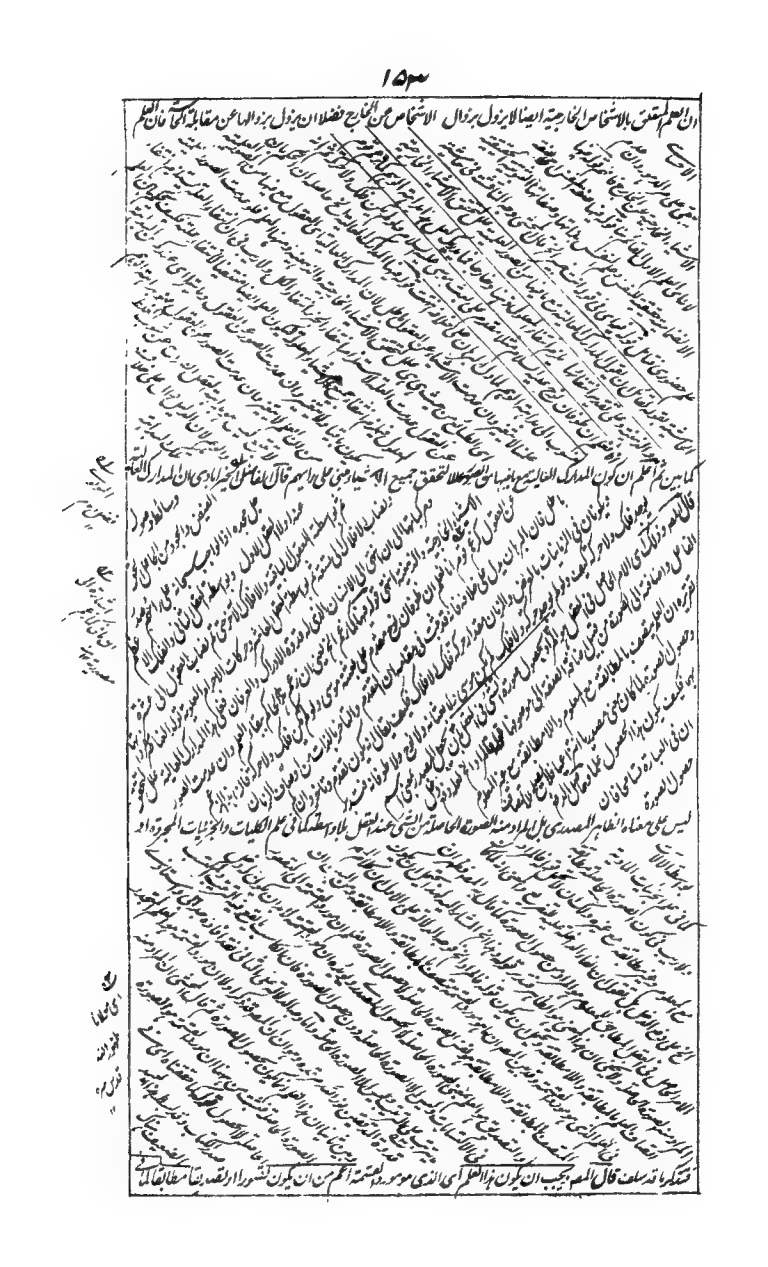

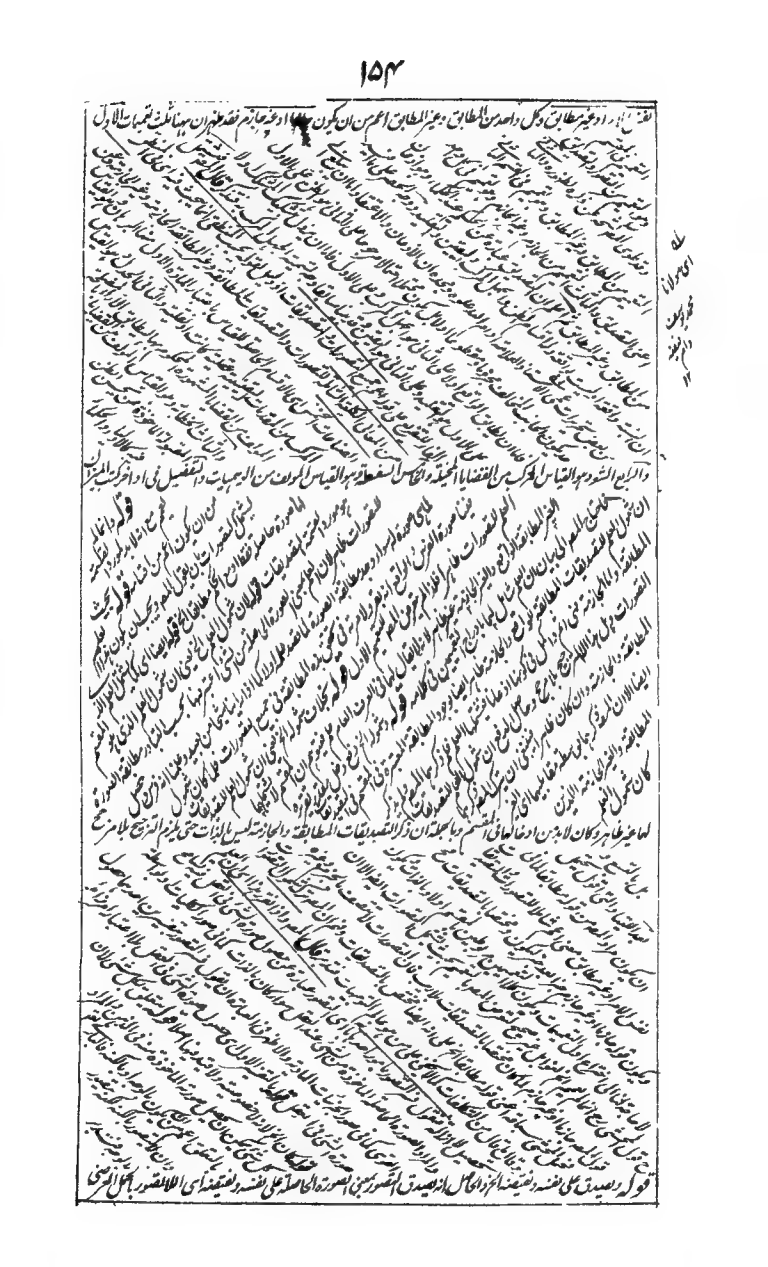

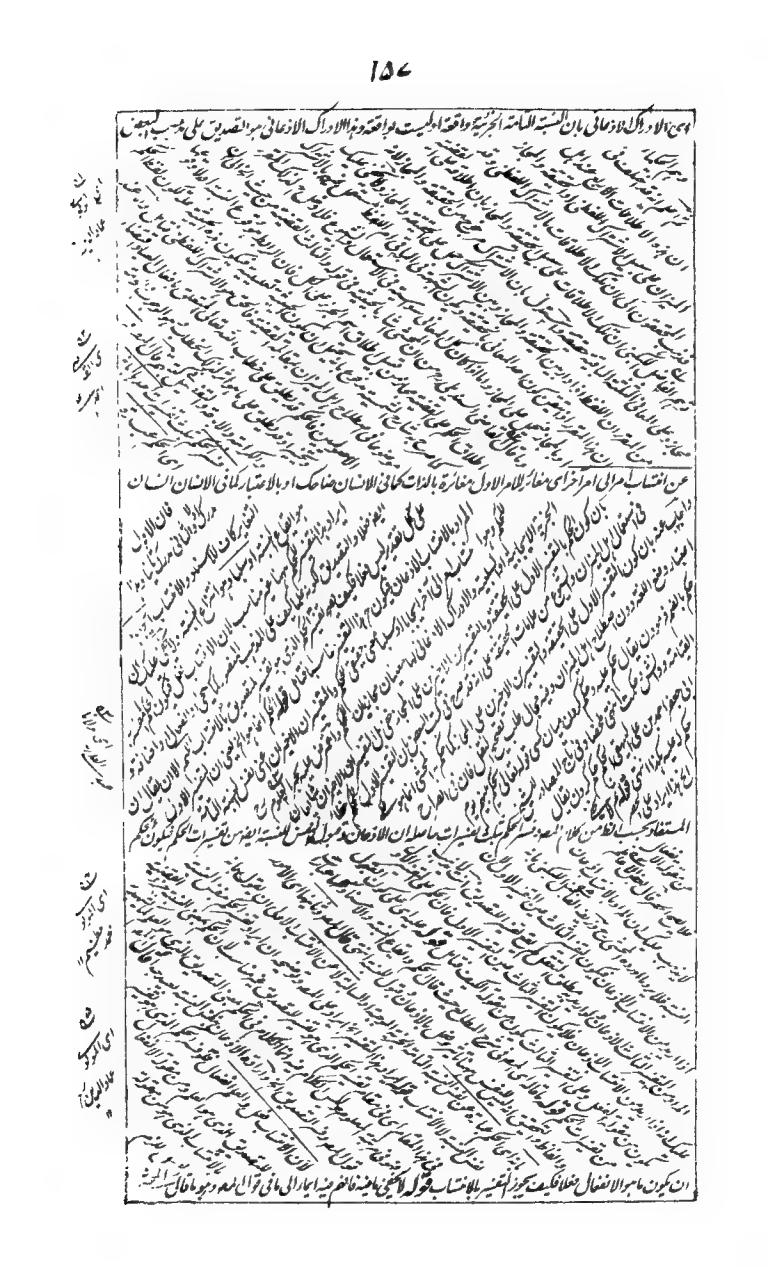

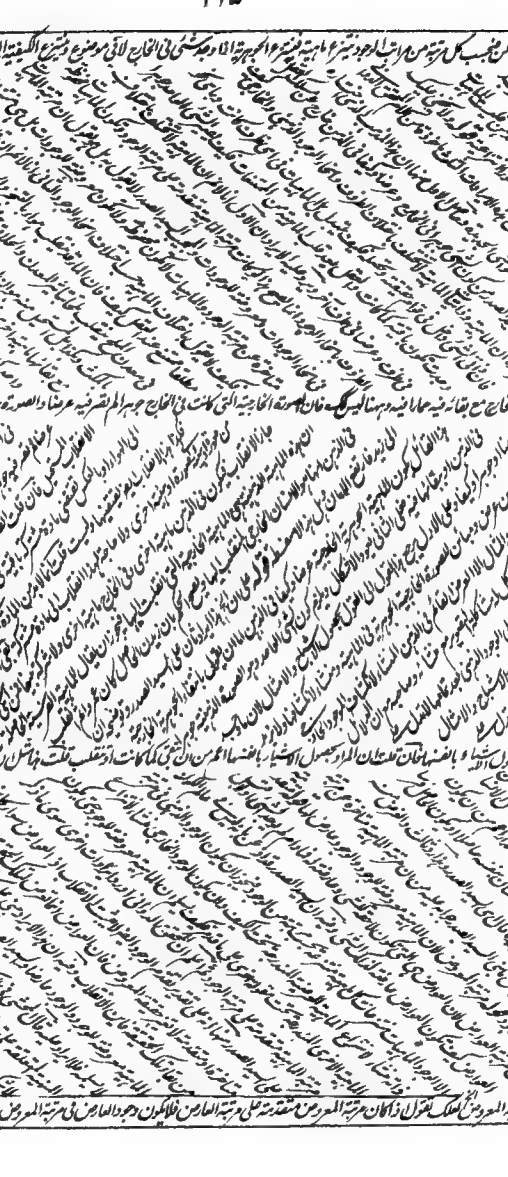

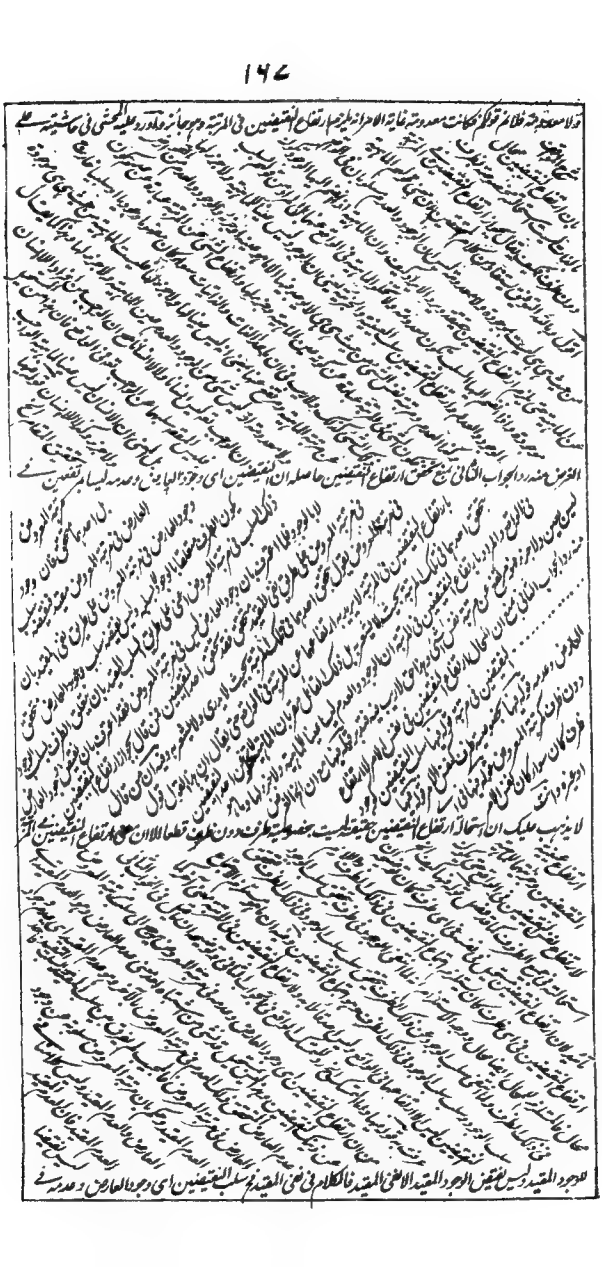

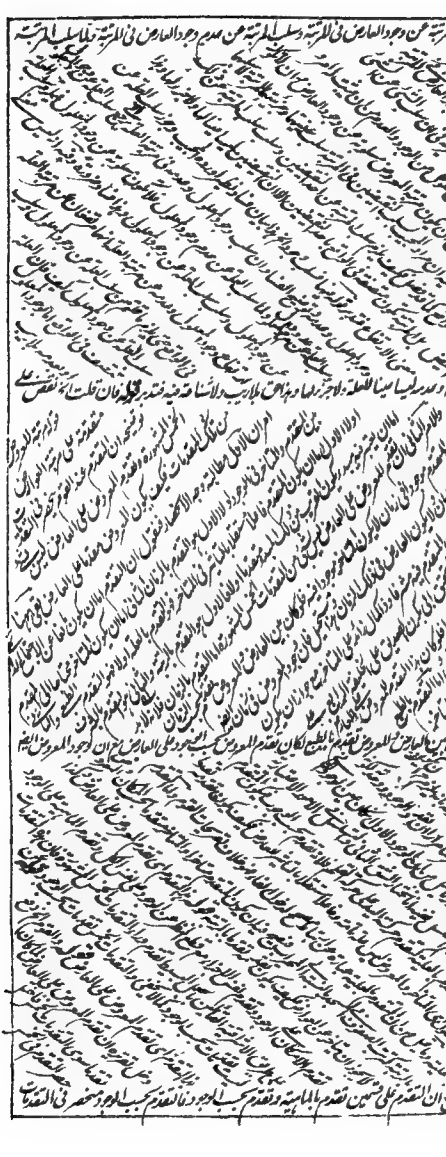

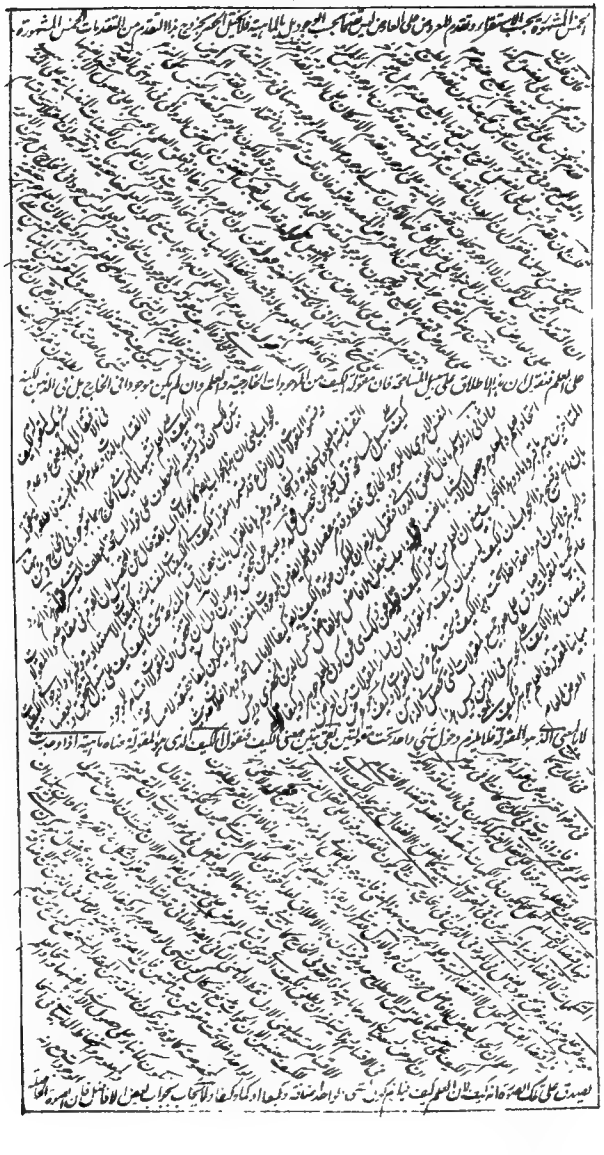

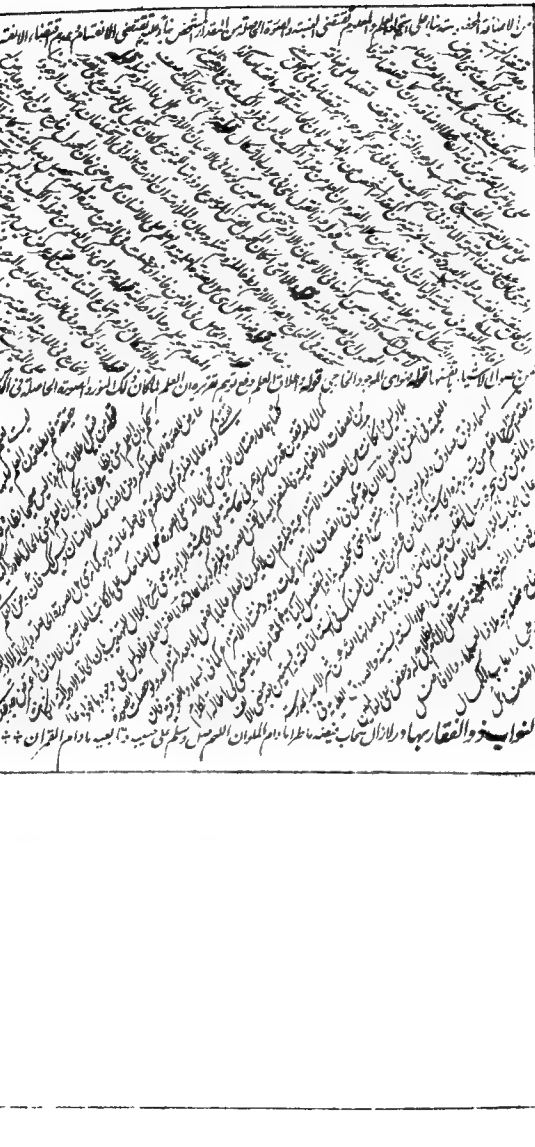

غلط نامہ حاشیہ میر زاہد رسالہ مسماۃ بتحقیق امر ضیہ

صفحہ	سطر	غلط	صحیح
۲	۲۷	انہ	ان
ایضاً	۳۰	بصدق	مصداق
۴	۳۲	والبعد	والبعدیۃ
″	۵۳	اوبزایہو	اوبزایہو
۵	۵۶	وبہ قول	وبہ قولہ
۶	۸	کان کالاشکال	کان کالاشکال
″	۱۴	سینا	سنیا
″	۵۵	بعد	بصر
۵	۶	القدیم	القدیم
″	۷	داماد	+
″	۱۵	ولیت	ولیست
″	۱۲	علی	علیہا
″	۳۳	تقیید	تقیید
″	۳۷	تقیید	تقیید
۶	۵۱	اوالحضور	اوالحضور
۰	۶	فلا	ولا
″	۷	ازیۃ	ازجہ
″	۲۶	الدلیل	لدلیل
″	۳۲	تزیف	تحریف
۸	۵	تقتضیہا	تقتضیہا
″	۰	حاضرا	حاضرا
″	۱۲	المتحدود	المتحدد
″	۳۵	لم	للالم
″	۴۶	الوصف	الوصف
۱۰	۲۰	والحادث	والحادث
۱۱	۹	بعلوم	علوم
″	۳۴	المصور	المصور
۱۲	۱۱	تقتصر	تقتصر
۱۳	۱۱	التقید	التقید
″	۱۱	المفصل	المفصل
″	۱۴	س سنۃ	س سنۃ
۱۵	۴۳	الرسمین	الرسمین
″	۴۸	بالمعرفۃ	بالمعرفۃ

صفحہ	سطر	غلط	صحیح
۱۳	۴۸	الجبھۃ	جبھیر
۱۴	۲۱	علی نبی	علی نبی
″	۳۹	التھیۃ	التھیۃ
″	۵۴	شرائطہ	شرائطہ
″	۵۷	منہا	منا
۱۶	۱۱	بحب	یحب
″	۱۲	وثانیہا	وثانیہا
″	۲۷	المتخص	المتخصص
″	۳۵	المحصور	المحصور
″	۴۱	فالدلیس	فالدلیس
۱۸	۳۴	وہذا	وہذہ
۱۹	۱۲	کالبصر	کالبصر
″	۱۴	عن	ان
″	۴۵	فرودا	فرودا
۲۰	۱۸	فالحضور	والحضور
″	۴۶	فی الروم	فی الروم
۲۱	۴۴	مجالات	مخالات
″	۵۲	ولی	ولا
″	۳۲	صفۃ فا	صفۃ فا
″	۵۹	بدل علی	من
۲۳	۱۲	شخص	الشخص
۵	۱۳	بوجہ	بوجہ
″	۳۳	اللازام	اللازام
۲۴	۵۰	المحسوس	المحسوس
۲۲	۴۹	والموجود	الموجود
۲۶	۱۲	بذا	بذہ
۲۸	۲۱	ولامریۃ	ولامریۃ
″	۲۹	اولانی	اولانی
۲۹	۸	الجزیۃ	الجزیۃ
۳۱	۱	اعزاد	اعزاد
″	۶	والتقیید	والتقیید
″	۱۲	الاخصر	الاخصر
″	۴۹	الاوجودہ	الاوجود

صفحہ	سطر	غلط	صحیح
۳۱	۶۲	ویحمل	وتحمل
۳۲	۲۶	والاقتضا	اوالاقتضا
۳۳	۷	الاشیاء	لاشیاء
″	۳۶	ہوالوجود	ہوالموجود
۳۴	۲	اذالم	اذالم
۳۵	۷	الی ماشی	الی ماشی
″	۱۲	ماثبتہا	مع ثبتہا
″	۳۶	اوالعلوم	والعلوم
″	۵۱	احد	اذ
۳۶	۲۸	الزمان	للزمان
″	۲۲	سن	وسن
۳۷	۲۱	مارآبہ	مارامہ
″	۴۱	کنفہ	وکنفہ
۳۸	۱۴	بالاضافۃ	والاضافۃ
″	۴۱	التعصیل	التعصیلیۃ
۳۹	۴۱	موجودا	موجود
۴۰	۱۱	المتمکن	المتمکن
″	۳۲	بارتسام	بالارتسام
۴۱	۱۲	الضابط	الضابط
″	۵۸	تتطور بتطورا	تتطور بتطورا
۴۲	۷	الموجود	الوجود
″	۳۱	البھیۃ	البھیۃ
۴۳	۴۴	علی	علی
۴۴	۴۶	کالغیب	کالغیب
۴۵	۳۷	علی جمیع	جمیع
۴۶	۱۸	البھاری	البھاری
″	۵۴	الجلیۃ	الجلیۃ
″	۶۱	فلک	فلک
۴۷	۱	والحاکم	والحکام
″	۸	علی الکرۃ	علی الکرۃ
۴۸	۴۳	الی الال	الی الحال
۵۰	۱۶	القول	المقول
۵۱	۲۸	قسمیہ	قسمیہ

صفحہ	سطر	غلط	صحیح
۵۱	۳۳	اذا ثبت	اذثبت
″	۴۳	الکلام	الکلام
۵۲	۱۸	الصورۃ	صورۃ
″	۲۱	اللیس	اللبس
″	۲۱	بینہ	بعینہ
۵۳	۱۱	وسخ	سخ
″	۲۸	الخلوط	الملبوط
″	۳۳	ہی	اسے
″	۵۹	تحقیق	تحقق
۵۴	۳	بتجریۃ	تجریۃ
″	۳۳	کالبعد	کالبعد
۵۵	۳۵	جزئیہا	جزئیہا
″	۴۱	الشخصی	الشخصی
۵۷	۱۸	ضروریۃ	ضروری
۵۸	۳۲	ایضا	ایضا
″	۵۵	لم یرد	لم یرد
۵۹	۷	اتعالی	اتعالی
″	۱۲	العالم	العالم
۶۰	۱۰	صورۃ	صورۃ
″	۴۹	منفعۃ	منفعۃ
″	۴۲	تفعلہا	تفعلہا
۲۲	۱۱	متصورۃ	متصدقۃ
″	۲۶	وہا الجزم	وہا الجزم
″	۲۷	بذا	بذہ
۵۰	۶	کانت	کانت
۲۳	۱	وثانیا	وثانیا
″	۷	الذہنی	الذہنی
″	۱۳	وثانیہا	وثانیہا
″	۴۱	ثان	ثان
۵۹	۱۲	بذا	بذہ
۶۱	۱۲		
۶۴	۳		

صفحہ	سطر	غلط	صحیح
۶۵	۱	وجدنا	وجدنا
۶۶	۵۰	الاکثر	الاکثر
۶۷	۱	وفاتی	وفاتی
″	۴۲	الجزیرۃ	الجزیرۃ
″	۶۲	فالزمین	فی الزمین
۶۸	۴۸	فان	فان
۶۹	۱۱	قولہ قضیہ	قضیہ قولہ
″	۳۳	حاصل	حاصل
″	۳۴	قولہ	قول
″	۳۵	المقدرۃ	المقدرۃ
″	۵۲	الضمیر	الضمیر
″	۵۵	صفہ	صفۃ
″	۶۲	صفۃ	صفۃ
۷۰	۱	فصفۃ	فصفۃ
″	۳	صفۃ	صفۃ
″	۵	تلک	تلک
۷۱	۳	لہذا	لہذہ
″	۵	بظہیر	ظہیر
″	۱۳	یعلم	یعلم
″	۱۴	بقول	بفصل
″	۳۲	بین	بین
″	۵۴	الاضافۃ	الاضافۃ
″	۵۵	فنقضیہا	فنقضیہا
۷۲	۱۲	لابوضعہ	بوضعہ
″	۱۳	والخصوص	اوالخصوص
۷۳	۵۱	ثبت	ثبت
″	۲۶	ادراک	الادراک
۷۴	۴۸	بذہ البصر	بذا البصر
۷۵	۲۱	مخصوصۃ	فخصوصیۃ
۷۶	۳۷	الان	الان
″	۴۵	عمروا	عمرو
″	۵۹	معینۃ	معینۃ
۷۷	۱۱	بعین	بعین
۷۸	۳۷	السبب	السبب

صفحہ	سطر	غلط	صحیح
۷۹	۴۲	الادراک	الادراک
″	۴۴	استیناف	استیناف
″	۴۵	استیناف	استیناف
″	۳	القضیۃ	القضیۃ
″	۱۸	للاتفاع	الاتفاع
″	۲۱	الثبوت	لثبوت
۸۰	۱۱	للاتفع	للاتفع
″	۴۲	عالم	لم
۸۱	۶	الادراک	لادراک
″	۹	السابقۃ	لسابقۃ
″	۳۲	عرض	عرض
۸۲	۳۴	سبقۃ	سبقۃ
″	۱۰	یجوز	اویجوز
″	۲۹	الفرقۃ	الصرفۃ
″	۳۲	تقتضی	لتقتضی
″	۳۴	الثانیۃ	الثانیۃ
″	۴۰	الاستفار	استفار
″	۴۷	وقدیم	؛
۸۳	۵۰	فان	فانہ
″	۳۷	ان یکون	ان یکون
″	۶۲	الادراک	الادراکات
۸۵	۱۱	العلوم	لعلوم
″	۳۶	معلوم	معلوما
″	۳۵	لاتحصل	یحصل
″	۴۰	الادراکان	الادراکات
۸۶	۵۰	لاطلقا	مطلقا
″	۱۵	الاذنۃ	الاذنۃ
″	۲۱	حال	الحال
″	۲۲	وبصفۃ	وبصفۃ
″	۴۷	لماکان	لماکان
″	۵۳	بکرا	بکر
۸۷	۱۳	لاتقتضی	لاتقتضی
″	۱۶	فشرع	فشرع

صفحہ	سطر	غلط	صحیح
۸۷	۲۱	التعیب	التعقید
۸۸	۲۹	انتقاله	انتقاله
″	۴۰	وتکتب	وتجنب
۸۹	۱۰	یحصل الکل	تحصیل الکل
″	۱۵	الاول من	اول من
″	۵۱	لفیا	لفیا
۹۰	۱۴	صفۃ	صفۃ
″	۱۵	معقب	عقب
۹۱	۲۱	وبسابقہ	وبسابقہ
″	″	السابقۃ	السابقہ
″	″	سبقۃ	سبقہ
″	۲۵	لبسبقۃ	بسابقہ
″	۳۰	مقول	المقول
″	۵۴	انتقار	انتقار
۹۲	۲۱	الحق	الحق
۹۳	۱۱	الالازم	والالازم
″	۲۱	بعدم	بعده
″	۳۹	فیتبدل	فالتبدل
″	۵۰	الوجود	الوجود
۹۴	۲۵	مقتضیان	لمقتضی
″	۴۰	الاذنۃ	الاذنۃ
″	″	الاعادۃ	الاعادۃ
″	۴۲	لزوم ح	لزوم
″	۵۲	الطارئ	الطارئ
۹۵	۱۱	العدم الاول	العدم الاول
″	۳۷	وفعل	فعل
″	۴۲	زیہ	زیدا
″	۴۷	الا	لا
۹۶	۴۱	بہما	بہا
″	۵۱	اجزئہ	اجتزء
″	″	اخترہ	اجتزء
″	۵۵	ان یکون	ان یکون
۹۷	۳۹	ساوذالوا	ساوذالوا
″	۴۳	تجنبک	تجنبک

صفحہ	سطر	غلط	صحیح
۱۰۰	۵۷	بازائہ	بازائہ
۱۰۱	۳۴	ضروریا	ضروری
۱۰۲	۳۹	الا	لا
۱۰۳	۵۵	بازائم	بالزام
″	۶۱	زرود	زرود
۱۰۴	۱	کالاشتقاق	کالاشتقاق
″	۱	لغم	لغم
″	۳۱	فیجب	فیجب
۱۰۵	۴۳	بجب	بجب
″	۴۳	الثانی	الثانی
″	۵۳	عائدلا	عائدالا
″	۵۸	فی الترجمہ	فی الترجمہ
۱۰۶	۴۴	بہما	بہا
″	۲۵	حالا	حال
″	۲۷	باقی	باق
″	۵۱	ہمکانہا	ہمکانہا
۱۰۸	۱	واعدامہ	اواعدامہ
″	۲۵	زائل	زائل
۱۰۹	۱	والمحال	والمحال
″	۲۱	لوالتشکیک	لوالتشکیک
″	۲۲	بالصفی	بالصفی
″	۳۳	نقتضیہا	نقتضیہا
″	۵۲	لولوجدہ	لولوجد
″	۵۵	علی بدا	علی بذا
۱۱۰	۱۴	مع ان قدم	لان قدم
۱۱۰	۱۴	دوجود	دوجودا
″	۵۲	قلت	قلت
۱۱۱	۱	امورا	امورا
۱۱۲	۵۳	یکون	یکون
″	۵۶	الاعداد	الاعداد
۱۱۳	۲۹	فیقاس	فیقاس
″	۴۱	المعدودات	المعدودات
″	۵۰	اذا	اذ
۱۱۴	۴۳	وبینہما	وبینہما

صفحہ	سطر	غلط	صحیح
۱۱۵	۴۵	عشرۃ	عشرۃ
۷	۷	عشرہ	عشرۃ
۷	۴۷	وان	ان
۱۱۵	۵۸	ضاطبۃ	مناطبۃ
۷	۸۱	فی النفس	فی نفس
۱۱۶	۱۳	فانیہا	وبانیہا
۱۱۷	۱۱	بصدیث	بحدیث
۷	۱۳	لاصدق	لاصدق
۷	۱۴	لاصدق	لاصدق
۷	۳۰	لثانیۃ	لثانیۃ
۷	۴۷	فیما	فیما
۷	۵۰	لن یقال	لن یقال
۱۱۹	۵	ولاحظ	ولاحظ
۷	۳۳	احدہما	احدہما
۷	۴۰	للدراہم	الدراہم
۷	۴۳	المقولۃ	المقولۃ
۷	۵۳	الوصفی	الوصفی
۱۲۰	۱۱	عدد	عددا
۷	۲۹	لاہرا	للہرا
۱۲۰	۱۱	التقریر	التقریر
۱۲۱	۵۴	اجزاء	اجزاء
۱۲۱	۵۳	یکون	کون
۱۲۲	۳۱	وصوف	وصوف
۷	۵۴	لس الزمن	لس الزمن
۱۲۳	۵۵	انقل	انفعل
۷	۴۴	تنزیل	تدلیل
۱۲۴	۱۲	فی رسالۃ	فی رسالۃ
۱۲۵	۹	لاحقیقۃ	لاحقیقۃ
۷	۲۳	تحصیلہا	تحصیلہا
۷	۲۹	رسالۃ	رسالۃ
۱۲۶	۱	تجرے	تجرے
۷	۱۳	غیر	غیر
۷	۱۷	الاثنین	الاثنین
۷	۱۸	الاثنین	الاثنین
۷	۴۷	یعینہ	یعینہ

صفحہ	سطر	غلط	صحیح
۱۲۷	۲۴	الحقیقۃ	الحقیقۃ
۷	۴۴	حواشیہ	حواشیہ
۷	۵۳	الفرقۃ	الصرفۃ
۷	۵۴	او	اذ
۱۲۸	۱۵	لاریب	بلاریب
۷	۱۵	اذ	او
۷	۳۵	حقیقۃ	حقیقۃ
۷	۳۹	الفرقۃ	الصرفۃ
۷	۹۰	شمسی	شمسی
۱۲۹	۴	بطل	بکل
۷	۴۹	لانقول	لانالانقول
۷	۵۲	الاخری	اخری
۱۳۰	۹	غیر	لغیر
۷	۱۲	مالوجوہ	بوجوہ
۷	۲۲	الزائل	الزائل
۷	۳۶	عاطہ	عالمۃ
۱۳۱	۲۶	الاضاع	الضائعہ
۷	۴۰	لے	علے
۷	۵۷	وان فی	والمال
۱۳۲	۹	اذا	اذ
۷	۱۳	البسیط	البسط
۷	۵۰	التقدیر	التقریر
۷	۵۰	لبسیط	لبسط
۱۳۳	۱۳	فیہ	علیہ
۷	۱۷	الطابقۃ	بالمطابقۃ
۷	۳۲	انتزاع	النزاع
۷	۴۱	لان	ان
۷	۵۴	بہو	وہو
۱۳۴	۱۳	الکثیر	الکثیر
۱۳۵	۱۵	ومن	من
۷	۳۰	النجاج	الخارج
۷	۳۰	بہو	وہو
۷	۳۰	والکشف	والکشف
۷	۵۳	الحقیقۃ	الحقیقۃ
۱۳۵	۱	ان	عن ان
۷	۶	الانضایۃ	الضایۃ

صفحہ	سطر	غلط	صحیح
۱۳۷	۴۷	عا	علے
۷	۹	لاتوقف	لاتوقف
۷	۱۷	مطوبا	مطوبا
۷	۲۵	اجزار	اجزار
۷	۱۳	لتطبیق	التطبیق
۷	۱۸	لشمسی	الشمسی
۷	۴۱	القاشت	انقاشت
۷	۵۱	الحال	المال
۱۳۷	۴۹	باجمار	باجزار
۷	۴۹	اجزاء	اجزاء
۷	۵۲	الاخری	اخری
۱۳۸	۹	غیر	لغیر
۷	۱۲	مالوجوہ	بوجوہ
۷	۲۲	الزائل	الزائل
۷	۳۶	عاطہ	عالمۃ
۱۳۹	۲۶	الاضاع	الضائعہ
۷	۴۰	لے	علے
۷	۵۷	وان فی	والمال
۱۴۹	۹	اذا	اذ
۷	۱۳	البسیط	البسط
۷	۵۰	التقدیر	التقریر
۷	۵۰	لبسیط	لبسط
۱۵۰	۱۳	فیہ	علیہ
۷	۱۷	الطابقۃ	بالمطابقۃ
۷	۳۲	انتزاع	النزاع
۷	۴۱	لان	ان
۷	۵۴	بہو	وہو
۱۵۱	۱۳	الکثیر	الکثیر
۱۵۲	۱۵	ومن	من
۷	۳۰	النجاج	الخارج
۷	۳۰	بہو	وہو
۷	۳۰	والکشف	والکشف
۷	۵۳	الحقیقۃ	الحقیقۃ
۱۵۳	۱	ان	عن ان
۷	۶	الانضایۃ	الضایۃ

صفحہ	سطر	غلط	صحیح
۱۵۳	۲۵	وبوسطۃ	وبوسطۃ
۷	۲۶	الاقبل	العقول
۷	۲۸	قوۃ	قوۃ
۱۵۴	۳۲	الواقع	الواقع
۷	۴۶	وجمعا	مجتمعا
۱۵۵	۳۹	وعدم	لعدم
۱۵۶	۲۵	لعدم	لعدم
۷	۵۴	لشیوع	بالشیوع
۷	۵۷	التقیدیہ	التقییدیہ
۱۵۷	۱	الحجۃ	الحجۃ
۷	۵۱	بالاذعان	بل الاذعان
۱۵۸	۱۲	علنا	علما
۱۵۹	۴۹	الفناطیس	الفناطیس
۱۶۰	۴۱	لشئے	لشئے
۷	۱۰	التاثیرین	التاثیرین
۷	۱۶	ہذہ	ہذا
۷	۲۳	لما	کما
۱۶۱	۱	التی	التی
۷	۷	لاصیرۃ	لاصیرۃ
۷	۱۴	الحاصلۃ	الحاصلۃ
۱۶۲	۲۹	بین	عند بعض
۷	۵۱	لانا	لانا
۷	۵۱	نقطۃ	نقطۃ
۷	۵۴	لتسار	تشار
۱۶۳	۳۴	متحدا	متحدا
۷	۳۲	انہ	انہ
۱۶۴	۱	الانکشاف	الانکشاف
۷	۱۱	کن فیہ	کافیۃ
۷	۳۲	انا	انا
۱۶۵	۲۹	الغلاب	الانقلاب
۷	۳۶	ولابزید	ولابزید
۷	۵۱	والابیات	والابیات
۱۶۷	۲۶	التحقق	التحقق
۷	۴۴	لارتفاع	لارتفاع

صفحه	سطر	غلط	صحیح
۱۷۵	۵۰	الاطبع	لاتباع
۱۷۸	۱۵	فساد	فاسد

صفحه	سطر	غلط	صحیح
۱۷۸	۲۲	الثبت	الثقت
۱۷۹	۵۰	الجواب	جواب

صفحه	سطر	غلط	صحیح
۱۸۰	۵	ان خط	ان
۱۸	۱۸	تحدا	متحد

صفحه	سطر	غلط	صحیح
۱۷	۲۵	بگمان ان لشکر ظاهر	+

بر ناظرین مخفی مباد که در بعضی صفحه‌ها بجز صفحه ۱۶۱ و صفحه ۱۲۱ و صفحه ۱۴۲ و صفحه ۱۵۵ اخطا متن سهوا کشیده نشد ناظرین آنرا درست فرمایند